

De faculteit in beeld

Een terugblik op 15 jaar
Faculteit Militaire Wetenschappen
van de Nederlandse Defensie Academie

Voorwoord Decaan Faculteit Militaire Wetenschappen vanaf 2018:

Prof. dr. ir. Patrick Oonincx

Al enkele jaren verschijnt het zogenaamde glossy jaarverslag van de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW) van de NLDA, waarin we terugkijken op een aantal hoogtepunten van het afgelopen jaar. Dit jaar vieren we het 15 jarig bestaan van zowel de NLDA als de FMW en dat was voor ons reden om eenmalig wat verder terug te kijken in de tijd, namelijk tot aan 15 jaar geleden toen de wetenschappelijke staf van KIM en KMA verenigd werden in een nieuwe organisatie.

In de afgelopen 15 jaar heeft de FMW zich een belangrijke positie verworven binnen en buiten Defensie en middels tekstuele bijdragen en fotomateriaal is deze ontwikkeling in deze jubileumuitgave goed inzichtelijk gemaakt. Al mijn voorgangers hadden tijdens hun decanaat de nodige uitdagingen en elke keer weer hebben zij met een professionele organisatie rondom hen, stappen kunnen maken op de weg waar we nu staan.

Wijlen Hein Sabelis zie ik nog rood aanlopen, toen de organisatie niet genoeg meewerkte bij de geslaagde eerste onderwijsvisitaties. Wouter van Rossum had aan een telefoon niet genoeg om onze stichting en de aanwijzing tot instelling voor Hoger Onderwijs voor elkaar te krijgen. En Henrik Rudolph bracht een technische master, als ware het een rode sportauto, bij iedereen onder de aandacht. Keer op keer initiatieven en mijlpalen die vaak met een lange adem succesvol werden en de faculteit gevormd hebben.

Natuurlijk blijven er ook nu nog genoeg ambities om door te groeien als stevig wetenschappelijk instituut binnen en buiten Defensie. We maken slagen door onderzoek te bundelen in Research Centers, we bouwen aan gemeenschappelijke Graduate Schools en werken steeds meer samen met universiteiten waar onze hoogleraren met dubbelbenoemingen werken. Zo wordt het gedachtengoed van de krijgsmacht overgedragen aan civiele studenten en hebben onze militaire promovendi de mogelijkheid bij andere academia mee te kijken.

Ook binnen de krijgsmacht hebben we onze positie als denktank weten te versterken en gaan we dit nog verder intensiveren. Momenteel werken we al samen binnen overeenkomsten tussen Operationele Commando's en civiele universiteiten en binnenkort zal ook de samenwerking met de Directie Beleid worden versterkt.

Ik hoop dat deze uitgave u niet alleen veel informatie geeft, maar dat u net als ik veel plezier beleeft bij het lezen van de verhalen en het zien van het verzamelde beeldmateriaal, dat een mooi beeld geeft van de afgelopen 15 jaar.

Patrick Oonincx
Decaan FMW

Mars naar de wetenschap. Het streven naar de wetenschappelijk opgeleide officier, 1890-2011; professor dr. W. Klinkert, Breda 2012

Uit het hoofdstuk *Nieuw millennium: academische eind-overwinning, 2000-2011*

De millenniumwisseling bracht twee nieuwe elementen in het spel, die de oude wetenschappelijke ambities weer deden opbloeien. Deze elementen bleken namelijk de belofte in te houden dat een wetenschappelijke status op eigen kracht toch mogelijk was. Het eerste element was de Bologna-verklaring van juni 1999 waarin 29 Europese landen verklaarden hun hoger onderwijs op elkaar af te stemmen door de collectieve invoering van het bachelor – master systeem. Aansluiting hierbij leek voor de defensieopleidingen een reële optie. Daar kwam nog bij dat in de Defensienota van november 2000 een nieuw personeelsbeleid werd aangekondigd. In plaats van de levenslange binding aan de organisatie, kwam nu een individueel loopbaanverloop centraal te staan, waarbij de mogelijkheid van een vroegtijdig verlaten van Defensie niet mocht worden uitgesloten. In ruil daarvoor moest Defensie zich inspannen voor een goede opleiding, zodat een soepeler overgang naar de burgermaatschappij mogelijk was. De Defensienota vermeldde ook als “belangrijke veranderdoelstelling” dat op korte termijn het wetenschappelijk gedeelte van de beide officiersopleidingen bestuurlijk zou worden samengevoegd in een Faculteit Militaire Wetenschappen.

[.....]

Een speciale werkgroep, in 2001 ingesteld op last van de chef defensiestaf, onder leiding van prof. dr. R. de Wijk, adviseerde om reeds in 2003 te beginnen met een wetenschappelijke bachelor van vier jaar, uitmondend – de werkgroep was ambitieus – in 2007 of 2008 in drie master opleidingen, bedrijfskunde, krijgswetenschappen en techniek. En dit alles wetenschappelijk geaccrediteerd! KIM en KMA zouden dit in zeer nauwe samenwerking moeten gaan uitvoeren.

[.....]

Een volgende stap kwam betrekkelijk snel. Tijdens de begrotingsbehandeling van december 2002 diende LPF-Kamerlid Mat Herben een motie waarin hij stelde dat het “essentieel [was] dat officieren van de verschillende krijgsmachtonderdelen reeds in het aller vroegste stadium van hun opleiding, leren denken en werken vanuit het algemene krijgsmachtbrede belang. (...) de vorming van een faculteit militaire wetenschappen vergt dan ook verregaande samenwerking en samenvoeging van grote delen van de KMA, KIM en IDL tot een overkoepelende defensie-universiteit, gevestigd op één lokatie.” Het hoge woord was er nu uit: een defensie-universiteit. Dat namen de commandanten van KIM en KMA voorzichtigheidshalve niet over, maar zij onderschreven het belang van een wetenschappelijke accreditatie nu wel van harte.

[.....]

Invoering van een geaccrediteerde bacheloropleiding in 2003, zoals De Wijk had voorgesteld, bleek al snel wat hoog gegrepen. De kritiek van de VSNU-proefvisitatiecommissie van 2001 op het academisch niveau van de KMA was stevig geweest en hieraan moest eerst gewerkt worden. Het onderwijs kreeg hierbij nadrukkelijk voorrang boven het onderzoek, dat vooralsnog een zwak punt bleef.

[.....]

Intussen werd een volgende belangrijke organisatorische stap gezet, die deels tegemoet kwam aan de motie-Herben en aan de wens van de commissie van de defensiestaf uit 1999: in september 2005 werd de bestuurlijke fusie tussen KIM, IDL en KMA een feit.¹ De Nederlandse Defensie Academie werd opgericht en het wetenschappelijk onderwijs van KIM en KMA werd ondergebracht in de Faculteit Militaire Wetenschappen.

[.....]

KIM-decaan Sabelis werd de eerste decaan van de nieuwe faculteit. De komst van de NLDA betekende dat KIM en KMA wel tot elkaar moesten komen, en nu verliep dat proces beter dan de loop der gebeurtenissen van de voorafgaande jaren zou doen vermoeden. Wellicht door de onomkeerbaarheid van het besluit van de ingezette weg, was de wens sterk er dan ook maar het beste van te maken. De nieuwe bacheloropleidingen moesten in gezamenlijkheid ontwikkeld worden en dat gaf een duidelijk gemeenschappelijk doel.

[.....]

In datzelfde jaar, 2005, kwam de volgende proef op de som, een nulmeting voor de opleiding, onder leiding van prof. dr. J.W.M. Kessels, hoogleraar Human Resource Development aan de Universiteit Twente. De commissieleden constateerden dat de organisatorische samenvoeging van de KMA met het KIM en de IDL tot de NLDA en de herinrichting van de opleidingen tot vijf bacheloropleidingen² welkome verbeteringen waren. Toch had de commissie nog het een en ander aan te merken.

¹ Zie voor de deelstappen van dit proces 2002-2004 de brief van staatssecretaris Van der Knaap aan de Tweede Kamer 10 maart 2004. Onderdeel van de begrotingsbehandeling voor 2004.

² Krijgswetenschappen, Militaire Bedrijfswetenschappen, Militaire Systemen en Technologie, Civiele Techniek en Communicatie-, Informatie- en Commandovoeringsystemen. Deze laatste twee zijn in 2011 samengevoegd met Militaire Systemen en Technologie, zodat er nog drie bachelors overbleven. De opleiding civiele techniek, voor de genie, was feitelijk de eerste geaccrediteerde opleiding omdat deze onder de accreditatie van de Universiteit Twente viel.

[.....]

De commissie concludeerde uiteindelijk dat voor de accreditatie doorgang kon vinden er op vier punten nog verbeteringen nodig waren. De wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding moest verbeterd worden, alsmede de samenhang en de wetenschappelijke eisen van het programma. Als laatste moesten de onderzoeksactiviteiten van de docenten uitgebreid worden.³

[.....]

De volgende politieke steun in de rug kwam van staatssecretaris C. van der Knaap die bij de begrotingsbesprekingen voor 2006 duidelijk maakte dat een wetenschappelijk werk- en denkniveau “noodzakelijk” was. Sceptis, die er zeker in militaire kring nog heerste over een te wetenschappelijke, te ver van de praktijk staande opleiding, pareerde de staatssecretaris hiermee. In de praktijk werd deze militaire ongerustheid ondervangen door de militaire vakopleiding meer tijd te geven, zelfs als dit een verlenging van de opleidingsduur betekende. Staatssecretaris Van der Knaap ging nog een stap verder door zijn collega van Onderwijs voor te stellen de accreditatie van de NLDA door onderling overleg te bespoedigen, immers: “civiel erkende opleidingen vergemakkelijken een soepele overgang naar de burgermaatschappij.” Van der Knaap beklemtoonde dat de defensieorganisatie als geheel zeer gebaat zou zijn bij een civiel erkende wetenschappelijke opleiding. Die zou dan ingepast kunnen worden in de Wet op het hoger onderwijs en onderzoek, waaraan het Departement van Onderwijs op dat moment werkte.

[.....]

In 2009 kwam het uur van de waarheid. De QANU⁴ visiteerde de studierichtingen Militaire Bedrijfswetenschappen en Militaire Systemen en Technologie. De studierichting Militaire Bedrijfswetenschappen werd als eerste opleiding gevisiteerd. Deze visitatie was daarmee ook de meest uitgebreide visitatie omdat op basis van deze visitatie ook de aanvraag om een ‘aangewezen instelling voor hoger onderwijs’ gebaseerd zou worden. Niet alleen het onderwijs werd beoordeeld, maar ook het wetenschappelijk onderzoek en het facultaire beleid op het gebied van onderwijs, examinering en kwaliteitszorg. Dr. M.T.I.B. Bollen, portefeuillehouder onderwijs van het faculteitsbestuur, heeft hierbij een belangrijke rol gehad. Zij ontwikkelde facultair onderwijsbeleid en ondersteunde het opleidingsbestuur MBW onder leiding van prof. dr. Soeters bij de voorbereidingen op deze visitatie. Het personeel van de FMW werd betrokken bij de visitatie waardoor ook andere studierichtingen van de MBW visitatie konden leren. Beide opleidingsrichtingen kregen het groene licht. MS&T, ontwikkeld onder leiding van prof. dr. ir. F.G.J. Absil, kreeg veel lof omdat het een uniek voorbeeld van een brede bachelor betrof waarin technische onderwerpen betreffende zee-, land- en luchtmacht in samenhang werden gebracht en die bovendien aansluiting bood op een scala aan civiele

³ Rapport J.W.M. Kessels e.a., *Nulmeting Hogere Defensie Opleidingen* (2005) 12, 17.

⁴ QANU dateert uit 2004 en is een verzelfstandiging van de afdeling Kwaliteitszorg van de Vereniging van Universiteiten (VSNU). Het is een door de NVAO erkende Visiterende en Beoordelende Instantie op het gebied van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek.

technische masteropleidingen. Lof was er ook voor de inrichting van de kwaliteitszorg, de begeleiding van studenten, de organisatie van de studierichtingen en de vormgeving van academische onderwijscompetenties. Beide bachelors waren hiervoor veel verschuldigd aan de onderwijskundigen, drs. E.T.M. Vos van de KMA en dr. G.H. Bomhoff van het KIM. Zij hadden zich, op verzoek van het faculteitsbestuur, verdiept in de eisen die accreditatie ook op deze gebieden met zich bracht. Krijgswetenschappen, de bachelor die geen civiele pendant kent en op wetenschappelijk niveau in Nederland nu zijn primeur beleefde, werd ontwikkeld onder leiding van kolonel A. de Munnik. Dit ontwikkelteam kreeg in eerste instantie een teleurstelling te verwerken, omdat de QANU-visitatiecommissie ontevreden was over het niveau van de scripties die aan het einde van de opleiding werden gemaakt. Gelukkig scoorde de opleiding op alle andere onderdelen wel voldoende en kon in 2010, na een verbetertraject,

ook deze studierichting een positief accreditatieadvies binnenhalen. Nu kon dan eindelijk worden overgegaan tot de accreditatie van de FMW-bacheloropleidingen. Of toch niet? Parallel aan visitaties liep de ambtelijke procedure voor de erkenning van de faculteit als instelling voor wetenschappelijk onderwijs; een voorwaarde om de geaccrediteerde initiële wetenschappelijke opleidingen te mogen verzorgen. Hieraan sturing te geven werd een van de taken van de nieuwe decaan, prof. dr. W. van Rossum, die in 2008 was aangetreden.

[.....]

Begin 2009, het visitatieproces van de studierichtingen liep op dat moment nog, maakte OC&W duidelijk, dat in de gewijzigde wet alleen een rechtspersoon, niet zijnde de staat, accreditatie verleend kon worden. Zo'n rechtspersoon, die dan het onderwijs verzorgde en de diploma's, met bijbehorende graad, uitreikte, was binnen de defensieorganisatie een onbekend fenomeen. De juristen op het Departement hadden niet verwacht dat die eis zo hard door OC&W gesteld zou worden. OC&W zelf stond bepaald niet negatief tegenover de wetenschappelijke ambities van de NLDA, sterker nog, het vond dat Nederland zich door dit goed te regelen op een juiste manier inpaste in wat internationaal gebruikelijk was. Maar het kon alleen op basis van de nieuwe regelgeving en die vereiste een onafhankelijke stichting als rechtspersoon aan wie de accreditatie verleend werd. In de loop van 2009 werd voor alle betrokkenen, de NLDA, het ministerie van Defensie en de legerleiding duidelijk dat dit een complicerende factor was, die tijd zou gaan kosten, maar die niet tot afstel of opgeven van de ambities mocht leiden.

[.....]

De FMW kreeg in november 2010 een belangrijk steuntje in de rug in de vorm van een kamerbreed gesteunde motie, ingediend door D66 Kamerlid drs. Wassila Hachchi, die van 2007 tot 2010 officier bij de marine was geweest.⁵ In de motie stond dat "overwegende, dat het van belang is om defensieopleidingen beter en civiel erkend aan te laten sluiten op de wereld buiten Defensie, vanwege de grotere omloopsnelheid van de huidige generatie militairen; verzoekt de regering voor de Voorjaarsnota 2011 de accreditatie van de NVAO te verzilveren en

⁵ Hachchi (D66) werd gesteund door mr. drs. Hanke Bruins Slot (CDA), André Bosman (VVD), drs. Angeliën Eijssink (PvdA), drs. Esmé Wiegman (CU) en mr. Kees van der Staaij (SGP). Zowel Bruins Slot als Bosman kenden de KMA uit eigen ervaring als leerling.

Positieve visitatie uitkomst bacheloropleiding MBW 30-03-2009

een onafhankelijk rechtsorgaan binnen de krijgsmacht te realiseren dat verantwoordelijk wordt voor de uitgave van universitaire diploma's."

[.....]

Uiteindelijk kon in mei 2011 het voorstel voor de oprichting van de stichting naar de Staten-Generaal. De minister beval het parlement de stichting van harte aan: "Daarmee wordt in de eerste plaats bewerkstelligd dat de officieren van de Nederlandse krijgsmacht academisch worden opgeleid, in overeenstemming met de eisen die het functioneren als officier in de huidige nationale en internationale context stelt. Het aanbieden van aldus erkende opleidingen is voorts van belang om op een concurrerende wijze kandidaten te werven die het Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs hebben afgerond. Daarnaast bevordert de opleiding de voortvarende en qua maatschappelijke kosten aantrekkelijke doorstroom naar functies buiten Defensie voor die officieren die, als gevolg van het intern Defensie vigerende loopbaanmodel, op circa 30/35-jarige leeftijd de organisatie zullen verlaten. Het publieke belang is met dit samenstel van ontwikkelingen gediend." Maar de Kamer ging niet voetstoots akkoord. De brief van de minister lokte in juni tijdens overleg tussen de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Onderwijs en Defensie een groot aantal vragen uit.

[.....]

Het geduld van de NLDA-bestuurders werd opnieuw op de proef gesteld. De minister kwam in augustus 2011 nog met een aanvullende brief naar de Kamer, waarin hij wees op het feit dat afgestudeerden aan de NLDA gemakkelijk konden doorstromen naar vele masteropleidingen aan Nederlandse universiteiten en op het uitstroom bevorderende effect van een civiel erkende opleiding. Dat was inmiddels sinds staatssecretaris Van der Knaap een argument geworden, dat in de politieke arena steeds positievere weerklank vond. In september bogen beide Kamers zich nogmaals over de kwestie en uiteindelijk kreeg de minister groen licht. Van Rossum moest vervolgens weer zelf het initiatief nemen om de vervolgstap in gang te zetten: de formele inschrijving van de stichting via de landsadvocaat bij de Kamer van Koophandel. Aansluitend was OC&W aan zet, die het dossier voor de finale goedkeuring aan de NVAO doorzond. Op 19 december 2011 was de accreditatie van de bacheloropleidingen FMW eindelijk een feit. Een bekroning op een proces van decennia.

Prof. dr. Wim Klinkert

Oprichting Stichting Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek NLDA (SWOON)

In juni 2011 werden de statuten van de stichting al getekend en het duurde tot 9 november 2011 voordat de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek NLDA in Den Haag feitelijk was opgericht.

Ondertekening stichtingsakte juni 2011

Een interview met de eerste voorzitter van het bestuur van de SWOON Luitenant-generaal b.d. Dirk Starink in december 2011:

Waarom kan de faculteit niet zelf wetenschappelijke graden verlenen?

“De oprichting van een onafhankelijke stichting is een van de voorwaarden waaraan een opleidingsinstituut moet voldoen om officiële erkenning te krijgen. Het bestuur van de opleidingen moest in een onafhankelijke stichting worden ondergebracht. De Stichting Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek NLDA is vanaf 1 september 2011 door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) aangewezen als rechtspersoon voor hoger onderwijs.”

Wat zijn de taken van de stichting?

“Onze belangrijkste taak is het bewaken van de kwaliteit en het wetenschappelijk niveau van het onderwijs en onderzoek dat de Faculteit Militaire Wetenschappen verzorgt. Wij zien er op toe dat het onderwijs en onderzoek in overeenstemming zijn met de eisen van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek. Naast het verlenen van graden doen wij er alles aan om ervoor te zorgen dat de opleidingen ook in de toekomst geaccrediteerd blijven. Tot slot bewaakt de stichting het (hoge) niveau van het wetenschappelijk onderzoek dat de faculteit ter ondersteuning van de opleidingen verricht. Kortom; wij doen er alles aan om ervoor te zorgen dat toekomstige generaties officieren een erkend bachelordiploma (blijven) ontvangen.”

Wat heeft de stichting, in de korte tijd dat zij bestaat, tot nu toe bereikt?

“In het kleine jaar dat de stichting bestaat is de verhouding van het stichtingsbestuur met de leiding van de NLDA, de FMW in het bijzonder, maar ook met de reeds bestaande Wetenschappelijke Adviesraad (WAR) uitgewerkt en vastgelegd. In die WAR zitten hoogleraren met grote bestuurlijke ervaring die toezicht houden op de wetenschappelijke kwaliteit van het onderwijs en onderzoek en de organisatorische voorwaarden daarvoor. Ook legden wij een voorstel voor een unieke masteropleiding met een ‘krijgswetenschappelijk hart’ naast de drie bestaande bacheloropleidingen neer bij de NVAO, de organisatie die gaat bekijken of de masteropleiding ook civiel erkend kan worden.”

Waarom is het volgens u belangrijk dat Defensie een eigen faculteit heeft?

“Van officieren wordt verwacht dat zij onder complexe operationele omstandigheden doeltreffende beslissingen nemen, kunnen leidinggeven en samenwerken onder vaak moeilijke omstandigheden. Dat vereist een academisch werk- en denkniveau in combinatie met militaire vaardigheden. Aan de faculteit krijgen zij onderwijs dat toegepast is op de militaire praktijk en veelal gegeven wordt door militaire docenten met operationele ervaring. Bovendien hebben zij een civiel erkend diploma op zak waarmee zij makkelijk de overstap kunnen maken naar een vervolgcarrière in de burgermaatschappij.”

Wat zijn de speerpunten waar de stichting zich het komende academische jaar op gaat richten?

“Het verder realiseren van de master en het in goede banen leiden van de reorganisatie die het gevolg is van de bezuinigingen bij Defensie, waarbij de stichting vooral het behoud van de wetenschappelijke status zal bewaken.”

Hoe ziet u de toekomst van de FMW?

“De FMW kan als kenniscentrum veel meer voor de defensieorganisatie betekenen en nieuwe technologieën bieden allerlei mogelijkheden voor onderwijsvernieuwing, denk aan modulair onderwijs op maat en onderwijs op afstand. Genoeg kansen dus om alle kennis en ervaring die op de faculteit aanwezig is nog meer te benutten.”

Februari 2012 ondertekening convenant met het ministerie

Uit het jaarverslag 2015:

“Er is in 2015 veel energie gestoken in de voorbereidingen voor de eerste proefvisitatie van het onderzoeksprogramma van de faculteit, die gepland staat voor april 2016. De ambitie om de onderzoeksactiviteiten van de FMW dezelfde wetenschappelijke erkenning te kunnen geven als het onderwijsprogramma vindt sterke steun bij het bestuur. Deze ambitie vereist dat de academische staf 30 procent van haar tijd aan onderzoek wijdt. Het unieke karakter van militair wetenschappelijk onderzoek stelt de faculteit ook in staat om de militaire praktijk te combineren met wetenschappelijke theorie. Het bestuur verwelkomt het groeiende aantal officieren die de eerste vijf jaar van hun carrière in het veld hebben doorgebracht en nu hun ervaringen consolideren met het oog op het behalen van een doctoraat. Meer dan ooit vereist het Ministerie van Defensie analyse van en onderzoek naar het veranderende karakter van militaire operaties in een instabiele wereld”.

In 2017 blikt de heer Starink terug op een succesvol jaar.

“Wat het wetenschappelijk onderwijs betreft, kan het bestuur van de SWOON trots zijn op de prestaties van de medewerkers van de FMW. In het afgelopen jaar werd de nieuwe master *Military Technology, Processes and Systems* (MTPS) te Den Helder glansrijk geaccrediteerd en kon direct van start gaan. Voor de heraccreditatie van de master *Military Strategic Studies* (MSS) te Breda werden

de voorbereidingen getroffen voor de visitatie begin 2018. Een nieuwe master, *Compliance and Integrity in International Military Trade* (CIIMT) is opgezet en wordt begin 2018 getoetst. Deze nieuwe master is niet uitsluitend voor Defensiemedewerkers van belang, maar ook voor NAVO-partners en deelnemers vanuit de defensie-industrie. Van de andere *European Joint master in Strategic Border Management*, konden in 2017 de eerste diploma's worden uitgereikt. En, *last but not least*, de drie centrale bacheloropleidingen van de FMW werden eind 2017 eveneens opnieuw met goed gevolg geaccrediteerd. De defensieorganisatie kan met recht trots zijn op het toenemend wetenschappelijk onderwijspakket dat de FMW biedt, niet alleen voor de eigen officiersopleiding maar ook voor relevante buitenstaanders".

En in 2018 over de ambitie van de FMW:

"Het is de ambitie van de FMW om zich verder te ontwikkelen tot een niche instelling voor wetenschappelijk onderwijs en onderzoek gericht op het militaire en veiligheidsdomein. Daarom zal ook het wetenschappelijk onderzoek worden gevisiteerd. Het onderzoek van de FMW dient niet alleen voor de constante verbetering van het onderwijs, maar levert ook een belangrijke bijdrage aan de defensieorganisatie door op het gebied van het specifieke militaire domein onderzoek te doen. Samenwerking met andere universiteiten en instellingen is daarbij van groot belang voor het ontwikkelen van een stevig netwerk. De rol

die de FMW gaat spelen in het uitbouwen van de kennisfunctie van Defensie is eveneens een belangrijke ontwikkeling".

Sinds de oprichting van de SWOON in 2011 is Luitenant-generaal b.d. dr. D. Starink de voorzitter. Vanaf het academisch jaar 2020-2021 neemt Luitenant-generaal b.d. ir. R. Tieskens het voorzitterschap van hem over.

De heer Tieskens beschikt over een rijkdom aan ervaring: van luitenant-kolonel, brigade-generaal, directeur, contingentscommandant, directeur van de Dienst Vastgoed Defensie tot commandant van de Nederlandse Defensie Academie en gouverneur van de Koninklijke Militaire Academie. Na chef staf van het Allied Joint Force Command van de NAVO te zijn geweest, heeft de heer Tieskens zich op het voorzitterschap binnen het Rijksvastgoedbedrijf gericht. Op dit moment hoofdredacteur bij Militaire Spectator, voorzitter van de Raad van Advies Staatsdomein en voorzitter van het Digiteam binnen DigidealGO, vertelt luitenant-generaal b.d. ir. R. Tieskens over wat in zijn ogen zo

waardevol is aan de Faculteit Militaire Wetenschappen waar hij vanaf augustus 2020 luitenant-generaal b.d. dr. D. Starink als voorzitter van het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek NLDA zal opvolgen.

"Het allerbelangrijkste op dit moment is de bestaande accreditaties waardoor de faculteit is opgericht, te handhaven. Daarnaast kunnen we het onderwijsaanbod uitbreiden met enkele andere bacheloropleidingen en masteropleidingen. Ik denk dat er een behoorlijke uitdaging en kans ligt in het onderzoeksprogramma van de faculteit. Als we de ambitie hebben om een universiteit te worden, moet het onderzoeksprogramma ook geaccrediteerd worden. Dit zorgt ervoor dat onze belangrijkste opdrachtgever, namelijk het Ministerie van Defensie, autoriteit kan ontleen aan dat geaccrediteerd onderzoek. Dat is zo ontzettend belangrijk als het gaat om de stem die je hebt in het debat dat je voert."

Het is daarbij goed om militaire hoogleraren te hebben. Het militair hoogleraarschap is volgens de heer Tieskens een *kers op de taart*. Maar gepromoveerde militairen zijn volgens de heer Tieskens net zo waardevol. "We bieden de officier een bachelor aan en dit kan uitgebreid worden naar een master. Een aantal van die officieren wil je de gelegenheid geven door te stromen naar een doctoraat niveau. Je moet daar wel goed over nadenken, want wat voor carrière bieden we deze mensen aan? Niet alleen binnen de FMW of NLDA, maar ook daar buiten. Carrièremogelijkheden binnen het beleidsveld zijn net zo belangrijk. Het onderzoek wat wij hier doen moet op vruchtbare bodem in Den Haag landen. Daar kunnen gepromoveerde militairen een belangrijke rol in spelen. De grootste meerwaarde is dat deze mensen de organisatie van binnen kennen." Het is voor de

heer Tieskens dus geen doel op zich om meer militair hoogleraren te hebben. "Het gaat om de erkenning dat het vak van de officieren een wetenschappelijke onderbouwing heeft."

Over de toekomst zegt de heer Tieskens: "Ik laat me inspireren door de meerjaren visie die is opgesteld. Dat biedt mij voldoende handvaten. Eén ding is zeker: er komen nog veel hoogtepunten voor de faculteit aan."

Aan personeel van de FMW is gevraagd een omschrijving te geven van de FMW nu en wat de grootste veranderingen zijn geweest de afgelopen 15 jaar

Decaan Faculteit Militaire Wetenschappen 2005 – 2008: Commandeur b.d. ir. Hein Sabelis

Een interview uit 2008:

“Verwevenheid en doelmatigheid kenmerken unieke wetenschappelijke beroepsopleiding”

Als je kiest voor het beroep van officier in de Nederlandse krijgsmacht, krijg je een opleiding die niet te vergelijken is met welk alternatief dan ook. Decaan van de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW) én commandeur b.d. ir. Hein Sabelis:

“persoonsvorming, militaire vorming en academische vorming leiden tezamen tot een unieke officersopleiding”.

Die unieke opleiding zorgt ervoor dat officieren naast militaire vaardigheden ook het academische werk- en denkniveau verkrijgen dat zij nodig hebben in de complexe praktijk van vandaag de dag. Dat wil zeggen: op het gebied van organisatie, techniek en operaties te velde de juiste selectie kunnen maken uit een veelheid aan informatie en daaruit weloverwogen conclusies kunnen trekken en beslissingen kunnen nemen.

Eigen inkleuring, leuke werksfeer

Zijn er verschillen tussen civiele en militaire studenten? Sabelis: “Ja, jongeren die bij de NLDA in opleiding komen hebben een duidelijk doel voor ogen, namelijk officier worden. Daarbij raken zij door de geïntegreerde opleiding snel gewend aan het gedisciplineerd ordenen van hun tijd, inclusief het studeren. Een ander groot verschil is natuurlijk dat zij niet alleen in de

collegebanken zitten, maar ook veel tijd besteden aan praktisch georiënteerde zaken en fysieke training en sport. Ook bij docenten zijn er wel verschillen met de civiele praktijk. Zowel onze militaire als civiele docenten hebben voor zichzelf een heel duidelijk beeld van de toepassing van hun vak in de militaire praktijk”.

Hein Sabelis was de eerste decaan van de Faculteit Militaire Wetenschappen. Mede dankzij zijn tomeloze inspanning is de FMW scriptieprijs, die sinds 2009 jaarlijks wordt uitgereikt aan de adelborst of cadet met de beste afstudeerscriptie, naar hem vernoemd: “Hein Sabelis scriptieprijs”.

Uitreiking Hein Sabelis Scriptieprijs in 2014

Vanaf dat moment wordt jaarlijks de scriptieprijs uitgereikt. De prijs bestaat sindsdien uit een oorkonde en een beeldje van *The Thinking Soldier*. Deze prijs wordt toegekend aan de afgestudeerde waarvan de bachelorscriptie is beoordeeld met een 8,5 of hoger. De scriptie moet blijk geven van een duidelijk eigen, creatieve en vernieuwende inbreng van de student op het kennisdomein. Daarnaast moet de scriptie uitblinken in een duidelijke reflectie op de waarde van de conclusies van de scriptie en in een heldere en doelgerichte schrijfstijl. Het beeldje *The Thinking Soldier* is ontworpen door de kunstenaar John Mostert en symboliseert “de soldaat als denker: paraat in tenue om te strijden, maar met een ontwapenende houding komt het doel, vrede, in de gedaante van een duif dichterbij”.

Decaan Faculteit Militaire Wetenschappen 2008 – 2012: Prof. dr. Wouter van Rossum

In de ruim 40 jaar die ik in universiteiten heb gewerkt, heb ik de nodige visitaties meegemaakt. Toch is er maar een die in mijn geheugen gegrift staat als een heel bijzondere.

In de vier jaar dat ik decaan was bij de Faculteit Militaire Wetenschappen moest de opleiding Militaire Bedrijfswetenschappen worden gevisiteerd als uitgangspunt voor de accreditatie van de opleiding als wetenschappelijke bacheloropleiding. Op zich was daar niet veel bijzonders aan. De opleiding is een uitstekend wetenschappelijk onderdeel van de officiersopleiding; de voorbereiding van de visitatie was grondig verlopen (begonnen door mijn voorganger als decaan, Commandeur Hein Sabelis), en het hele visitatieproces was met veel enthousiasme aangepakt. Daar kon weinig mis mee gaan. Dat bleek ook tijdens het uitstekend verlopen visitatieproces. Het bijzondere

aan de visitatie was het feit dat de accreditatie niet alleen moest leiden tot de accreditatie van de opleiding, maar dat daarmee ook het wetenschappelijk deel van de officiersopleiding een officiële status als universitaire opleiding zou krijgen.

Dat was al decennia nagestreefd, maar, om verschillende redenen, nooit gelukt. Dat betekende dat de rol van de decaan in het accreditatieproces niet alleen gericht was op de inhoudelijke visitatie, maar ook op enkele beleidsproblemen daar omheen die van eminent belang waren voor het slagen van de onderneming. Twee waren daarbij centraal.

In de eerste plaats had de decennialange mislukking van het officieel maken van de wetenschappelijk opleiding bij sommigen binnen Defensie geleid tot een soort fatalisme dat het ook nu weer niet zou lukken. Je kan er maar beter mee stoppen, uiteindelijk accepteren ze ons toch niet in de universitaire wereld. Gelukkig was dit geen algemeen gedeeld gevoel, maar het leidde soms wel tot pogingen tot obstructie. Buiten Defensie kwam ik echter alleen heel positieve ideeën over de accreditatie van de opleiding tegen. Dit probleem kon dus gemakkelijk worden gepareerd.

Het tweede probleem was lastiger. Accreditatie van de opleiding, en dus het accepteren van de opleiding binnen het universitaire kader, impliceerde ook dat de opleiding een zekere autonomie zou moeten hebben ten opzichte van het Defensie apparaat. De discussies hieromtrent leidden uiteindelijk tot de keuze van een stichtingsvorm waarbinnen de opleiding de autonomie kon waarmaken. Het Ministerie van Defensie is echter geen aanhanger van het vormen van stichtingen. Veel van de onderhandelingen in Den Haag hadden daarom dan ook te maken met het instellen van de stichting en de inhoud ervan. Het is gelukkig allemaal goed afgerond, en ik ben blij dat ik daarbij een rol heb kunnen spelen.

Afscheidscadeau aan Wouter van Rossum

Ik kijk nog altijd met genoegen terug naar mijn vierjarige Defensie geschiedenis. Vooral ook naar het creatieve, verrassende en zeer vermakelijke afscheids-“seminar”. Marian en ik hebben daar veel plezier aan beleefd en denken daar vaak aan terug.

Ik feliciteer de Faculteit met het 15 jarig bestaan en wens de Faculteit en de NLDA veel succes voor de volgende 15 jaar.

Prof. Dr Wouter van Rossum
Decaan FMW 2008 - 2012

afscheid-“seminar’ van prof. dr. Wouter van Rossum

Op de melodie van: ‘Het dorp’ van Wim Sonneveld

Op mijn bureau heb ik een ansichtkaart waarop een huis, ik heb een baard
een schilderij dat maak ik zelf
De accreditatie is een feit
Dat wil ik toch wel even kwijt
Al ben ik dan jong bejaard

De FMW, ik weet nog hoe het was
heel veel studenten in de klas
En een docent stond les te geven
Er werd best goed gedoceerd
Maar niet geaccrediteerd
Dus kon je geen bul uitgeven

REFREIN

Langs Nieuwe Diep en Hogeschoolaan
zag ik de lesgebouwen staan
Ik begon daar net hoe kon ik weten
dat ik daar ooit zo'n slag zou slaan

Wat leerden ze toch weinig toen
je hoefde niet zo veel te doen
een zes min was goed genoeg
Ik vond eigenlijk wel echt verkeerd
en heb het tij toen snel gekeerd
ze zitten minder in de kroeg

En zie nu het resultaat
een diploma dat echt staat
Want we maken thinking soldiers
Ze beginnen dommer dan een koe
Eindigen slimmer dan Tsun Tsu
en gaan dan terecht pas paraat

REFREIN

Langs Nieuwe Diep en Hogeschoolaan
Zag ik de lesgebouwen staan
Ik begon toen net hoe kon weten
Dat ik daar ooit zo'n slag zou slaan

De Defensie top klit bij elkaar in uniform met weinig haar
en lult maar mee met de politiek

Ik weet wel 't is hun goede recht, de nieuwe tijd net wat u zegt
maat het maakt me wat melancholiek

Want ik heb Hillen nog gekend
Dat was nog niet zo'n slecht vent, en blij met accreditatie
Maar nu denk men aan HBO, ik vind dat maar zo zo
O mijn god wat een inflatie

REF

Langs Nieuwe Diep en Hogeschoolaan
Zag ik de lesgebouwen staan
Ik begon toen net hoe kon weten
Dat ik daar ooit zo'n slag zou slaan

Decaan Faculteit Militaire Wetenschappen 2012- 2017: Prof. dr. Henrik Rudolph

Prof. dr. Henrik Rudolph in 2012. Het jaar 2012 stond voor de FMW in het teken van de realisatie van defensie-brede bezuinigingen die ook hun weerslag hadden op de FMW. De FMW moest reorganiseren naar een kleinere en efficiëntere faculteit: van 165 vte naar 113 vte; van 10 kennissecties naar 3 vakgroepen en met een reductie van het materiële exploitatie budget van 1 miljoen euro. De consequentie hiervan was dat ook het onderwijsaanbod moest herstructureren om met een kleinere wetenschappelijke staf toch geaccrediteerde wetenschappelijke opleidingen aan te kunnen bieden. Later zei Henrik Rudolph hierover: “Mijn bestuursperiode begon met een verschrikkelijk reorganisatie. Daar is weinig leuk aan geweest....”

In het jaarverslag 2015 zegt Henrik Rudolph in het voorwoord:

De Belgische schrijver Maurice Maeterlinck, die de Nobelprijs voor literatuur won in 1911, schreef ooit: “... op ieder kruispunt op het pad dat leidt naar de toekomst, heeft de traditie 10.000 man geplaatst om het verleden te bewaken”. Dit is zeker van toepassing op de Faculteit Militaire Wetenschappen. In een snel veranderende academische wereld, waar minimaal een keer per jaar nieuwe wetten en regels worden doorgevoerd, is het zaak bij te blijven met ontwikkelingen in de echte wereld met haar nieuwe dreigingen en uitdagingen voor onze militaire organisatie. Traditie en de vaak zelfbenoemde bewakers van deze traditie kunnen daarom soms afwijken van de pogingen deze veranderingen bij te benen. Het is een dagelijkse uitdaging om trouw te blijven aan ‘traditie’, d.w.z. de noodzakelijke basis en vaardigheden te behouden die nodig zijn om onze jonge aspirant-officieren op te leiden en tegelijkertijd deze nieuwe trends in de wereld van militaire wetenschap bij te houden. Het is misschien verleidelijk om bij te dragen aan deze modieuze en zogenaamd innovatieve nieuwe ontwikkelingen, maar vanuit een gevoel van zelfbehoud kiezen we er vaak voor deze nieuwe initiatieven in de gaten te houden zonder er actief aan deel te nemen. De ervaring leert ons dat de meeste van deze initiatieven niet veel zin hebben, en we hebben eenvoudig niet de capaciteit om eraan deel te nemen. Zonder deze moedige initiatieven zou er echter weinig vooruitgang zijn, en we zijn dankbaar dat anderen bereid zijn zulke grote risico's te nemen. Een academische gemeenschap, puur gebaseerd op traditie, zou geen partij zijn voor de snel veranderende wereld om ons heen”.

In 2015 kwam ook de eerste groep studenten van de Europese Joint Master in Strategic Border Management (EJMSBM) naar het kasteel van Breda voor het volgen van een onderwijsmodule die door docenten van de FMW werd verzorgd. Henrik Rudolph was hierbij aanwezig als lid van de Governing Board EJMSBM.

In 2014 bezocht koning Willem-Alexander de NLDA en sprak met MT-leden en studenten.

Nu in 2020 schrijft Henrik aan de huidige decaan FMW Patrick Ooninx: “We zijn ‘still alive and kicking’. Hopelijk is alles goed met jou en de FMW. Hopelijk gaat het ook goed met de technologische master. Iets waaraan we aan begonnen zijn kort na mijn aantreden en wat ik nog even heb zien ontstaan vlak voor mijn vertrek. Veel plezier met de viering van de 15 jaar FMW/NLDA - ik heb nog mijn beschilderde tuinkabouter van het 10 jarig bestaan van de NLDA staan”.

Uitreiking van de scriptieprijs in 2016

Class EJMSBM in 2015

Opening Academisch Jaar
een foto impressie

Waarnemend decaan tevens portefeuillehouder onderwijs vanaf 2005- 2018: Prof. dr. Myriame Bollen

Tien jaar geleden keken we samen met Myriame Bollen, toentertijd portefeuillehouder onderwijs in het faculteitsbestuur, terug op het 5-jarige bestaan van de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW). Op dat moment verzorgde de faculteit drie erkende Bachelor studies en stond aan de vooravond van de start van de eerste FMW Master: Military Strategic Studies (MSS). De afgelopen tien jaar brachten nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen. Daarbij stond het aanbieden van betekenisvol militair relevant onderwijs altijd centraal. Ook nu, in tijden van Corona.

Tegelijkertijd met de oprichting van de NLDA zag in november 2005 ook de FMW het licht. Twee doelen stonden voorop: samenwerking tussen alle partijen verantwoordelijk voor de officiersopleidingen in Den Helder en Breda en accreditaties van drie bachelor studies Militaire Systemen & Technologie (MS&T), Krijgswetenschappen (KW) en Militaire Bedrijfswetenschappen (MBW). Met het nastreven van deze doelen blijkt de FMW vanuit een 'papierne werkelijkheid' daadwerkelijk realiteit te worden. En met succes. Eind 2010 zijn alle bacheloropleidingen positief beoordeeld door de Nederlands-Vlaamse accreditatieorganisatie (NVAO) en in 2011 volgen de formele accreditaties. Op de drie instituten die verantwoordelijk zijn voor de 'lang-model' officiersopleidingen, KMA, KIM en FMW is het feest. Iedereen is immers betrokken geweest bij de visitaties en de cadetten en adelborsten die vanaf nu universitaire Bachelor graden kunnen ontvangen, zijn een sterke bindende factor. De feestvreugde blijkt niet van lange duur. In 2012 worden bezuinigingsplannen bij het Ministerie van Defensie aangekondigd. "De collega's hadden prachtige bacheloropleidingen ontwikkeld, helemaal toegesneden op specifieke behoeften van het werkveld, succesvol geaccrediteerd en nu moesten we ze feitelijk gaan uitkleden. Het voelde een beetje als opnieuw beginnen", aldus Myriame.

Meer met minder

In het kielzog van de tekorten worden op strategisch niveau vragen gesteld naar het bestaansrecht van de FMW. "Militair relevante en wetenschappelijke opleidingen zijn belangrijk voor Defensie, maar een in-house FMW kost ook geld. Cadetten en adelborsten zijn pas na 4

tot 5 jaar beschikbaar op functie en dat zijn onder andere argumenten die een rol spelen in de afwegingen over het voortbestaan van onderdelen”.

Uiteindelijk is 30% van de functies op de FMW ingeleverd. “Er was geen andere mogelijkheid dan de bacheloropleidingen te stroomlijnen zodat we het onderwijs met (veel) minder mensen zouden kunnen uitvoeren. Uiteraard met behoud van de accreditaties. Dat kwam er eigenlijk op neer dat het aantal profileringen (OPCO-specifieke vakken) en andere keuze onderdelen drastisch verminderden en op zoek gingen naar gemeenschappelijkheid (zoals de gezamenlijke MBW-KW propedeuse), terwijl we tegelijk de wetenschappelijke eindtermen en de militaire relevantie moesten borgen. De Bachelor studies werden meer generiek, zoals bijvoorbeeld ook aan de KMS in België en eenzelfde tendens zag je ook elders in het hoger onderwijs.”

Deze efficiency slag - want dat was het - had natuurlijk ook effect op de FMW-collega's: “Mensen die met pensioen of FLO gingen werden niet opgevolgd; anderen moesten op hun eigen of een nieuwe functie solliciteren. Mensen waren gehecht aan de zelf ontwikkelde vakken, aan het team waarmee de colleges werden gegeven. Ze waren trots op hun bijdrage aan de officiersopleidingen. Wat er na die stroomlijning nog kon, dat leek alleen maar minder te worden”.

Toch hebben de bezuinigingen in de onderwijsontwikkeling ook een positief effect gehad. “We hebben de stroomlijning van de Bachelors aangepakt als een veranderproces. We hebben als faculteitsbestuur (FB), vakgroep voorzitters en opleidingsbesturen (OBn) nauw moeten samenwerken. Dat versterkte het onderlinge begrip en heeft geleid tot nieuwe visies op het ontwerp van de opleidingen. Op veel punten innoveerde en verbeterde het Bachelor onderwijs daardoor juist. Die reorganisatie en vooral de personele consequenties heb ik wel echt als een dieptepunt ervaren. Dankzij ieders inzet en hele goede samenwerking tussen alle collega's in Breda en Den Helder is het proces voor cadetten, adelborsten en cursisten goed verlopen. Het had een stuk slechter kunnen aflopen.”

Militair relevante masters

Net voor de bezuinigingen begon de FMW, mede op aanraden van toenmalig C-NLDA Richard Tieskens en op verzoek van de behoeftestellers bij Defensie, na te denken over het ontwikkelen van Master onderwijs. Myriame vertelt: “De MIVD wilde al geruime tijd een eigen Intelligence Master. Vakgroep voorzitter KW Frans Osinga dacht echter over de MIVD grenzen heen en in een gemeenschappelijke FMW-MIVD werkgroep is de Master Military Strategic Studies (MSS) ontwikkeld met drie afstudeer tracks, waarvan één specifiek gericht op de MIVD. Inderdaad een *window of opportunity*, zoals Richard Tieskens het destijds uitdrukte”. Opvallend is dat de FMW Masters van meet af aan ook erg populair zijn bij civiele studenten. Zelfs zo populair dat er bij aanname voor MSS limieten moeten worden gesteld.

Vanaf 2018 biedt de FMW vier masters in deeltijd aan zodat de opleidingen naast het reguliere werk gevolgd kunnen worden. Binnen één van die studies, de European Joint Master's in Strategic Border Management (EJMSBM), werkt de FMW samen met het EU agentschap Frontex en vijf andere Europese instellingen voor hoger onderwijs. “Het aanbieden van deeltijdmaster-

Dr. Tessa Op den Buijs ontvangt de Best Teacher Award.

onderwijs was voor de FMW helemaal nieuw. Uit een vergelijking van studiesucces met deeltijdmasters elders, blijkt het rendement van de FMW masters hoog. Dat zit hem waarschijnlijk mede in de mate van interactie en de kwaliteit van de begeleiding. Niet voor niets ontvingen al twee FMW docenten aan EJMSBM op voorspraak van de studenten de *Best Teacher Award*.”

Myriame onderstreept het belang van de behoefte van Defensie aan het onderwijs dat de faculteit verzorgt: “Wij ontwikkelen onderwijs en doen het onderzoek dat onze opleidingen voedt, in eerste instantie omdat het werkveld Defensie dit nodig heeft.” Een voorbeeld daarvan is de Master Military Technology, Processes and Systems (MTPS) in Den Helder. “Dit is echter niet identiek aan *U vraagt, wij draaien*”. De behoefte aan een voortzetting en verdieping van technologisch wetenschappelijk onderwijs vanuit met name CZSK en CLSK was helder en ook binnen de niche van de vakgroep Militair Technische Wetenschappen, maar de FMW had net daarvoor ongeveer 30% van haar capaciteit ingeleverd en de ontwikkeling en uitvoering van MTPS was niet iets dat de collega's er zo maar even bij konden doen. Uitbreiding van de capaciteit was dringend noodzakelijk en dat is gelukkig ook gebeurd.”

De jongste loot is de FMW Master Compliance and Integrity in International Military Trade (CIIMT). Een masteropleiding gericht op internationale handel, export, import, industrie van wapens, systemen en platformen. “Vanuit een defensie-economisch perspectief richt CIIMT zich op export control, veiligheid en veiligheidsrisico's, informatie en organisatie, ethiek, internationaal recht en regulering, internationale handel en samenwerking, zowel in *dark, bright and shady* contexten.” Vanuit dit domein zal in 2021 de NL ARMS geschreven worden.

Tijd is schaars

Myriame schat dat circa 60 tot 70% van wat de FMW doet met onderwijs te maken heeft. “Onderwijs komt op nummer 1.” Tijdens hun militair wetenschappelijke opleiding (MWO), waarvan de drie bacheloropleidingen deel uit maken, worden cadetten en adelborsten ook militair en maritiem vaktechnisch opgeleid en worden zij als persoon, als officier en wetenschappelijk gevormd. “De officiersopleidingen -en vooral de MWO- creëren verwevenheid en afhankelijkheid tussen KIM, KMA en FMW en als het gaat om de verdeling van schaarse middelen kan dat complex worden. Vaak blijkt de factor tijd het meest schaarse goed te zijn. Bij ons zijn cadetten en adelborsten als studenten, die een voltijdsstudie volgen, 40 uur per week,

1680 uur per jaar en dat drie jaar lang. Daarnaast zijn zij ook werknemer, officier in opleiding, Korps- en Corpslid, en studeren, werken, wonen en leven ze in een internaatsysteem. Dat is best ingewikkeld voor jonge mensen. En ook voor hun commandanten, kader en bestuur en docenten van de FMW. We moeten rekening houden met elkaars doelen, planningen, met de beschikbaarheid van bijvoorbeeld schepen, maar ook met wensen om deel te nemen aan de Vierdaagse en met tentamenperiodes. Op een gegeven moment kom je met zijn allen aan de grenzen van wat in samenwerking bereikt kan worden en wordt *nee* verkocht. Dat is lastig in tijden dat het goed gaat, maar helemaal lastig in tijden dat het slechter gaat, in de zin dat de schaarste nijpender wordt.”

Het blijft daarom belangrijk dat alle partijen de gemeenschappelijke noemer in gedachten houden, volgens Myriame. “Het opleiden van cadetten en adelborsten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij de drie instituten elkaar nodig hebben om de doelen te bereiken. Zowel de gemeenschappelijke doelen als ‘eigen’ doelen. “Het is belangrijk dat we als FMW goed op de hoogte blijven van de behoefte van het werkveld en de klantvraag. Zodat we begrijpen wat er leeft en vooral: wat er aan zit te komen. Soms lijken we daar net iets te ver af van te staan. Daar kunnen we als FMW zelf ook initiatieven in nemen om dit uit te vragen. Liefst ook in afstemming met commandanten KMA en KIM.”

Thinking Soldiers, denkende doeners

De uitreiking van de Hein Sabelis scriptieprijs met het beeldje van de Thinking Soldier is elk jaar een speciaal moment. “Wij wilden iets in het leven roepen dat symbool staat voor hetgeen wij met onze wetenschappelijke vorming van cadetten en adelborsten beogen; een metafoor voor het FMW bachelor onderwijs. Niet alleen voor onszelf maar ook voor de buitenwereld. De *Thinking Soldier* is een beeld dat de moeder van een ontdekkingsreiziger naar de Zuidpool aan het einde van WO I heeft gemaakt. Het staat in Engeland. De *Thinking Soldier* staat voor hetgeen wij als eindresultaat van onze bacheloropleidingen zien: iemand die in staat is om in een kennisintensieve omgeving onder hoge druk besluiten te nemen. Jaarlijks wordt dit beeldje uitgereikt aan de adelborst of cadet die de beste FMW bachelor scriptie heeft geschreven. De criteria ‘reflectie en creativiteit’ die deel uitmaken van de beoordelingsprocedure zijn afkomstig van de eerste decaan van de FMW, Hein Sabelis, naar wie de FMW scriptieprijs is vernoemd. Overigens hebben verschillende accreditatie commissies zich lovend uitgelaten over de kwaliteit van de FMW scripties. Die winnen ook buiten het eigen instituut veel scriptieprijsen.”

De *Thinking Soldier* sluit naadloos aan bij Schön's gedachtengoed over de *reflective practitioners*, denkende doeners, die op basis van reflectie en analyse creatieve oplossingen kunnen genereren in de militaire praktijk. “Met wetenschappelijke vorming beoogt de FMW dat cadetten en adelborsten zelf nadenken, kritisch reflecteren en leren dat zij zelf verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van hun eigen gedrag. Of dat nu hun studiegedrag betreft of straks hun acties in het veld. Als *Thinking Soldier* grijp je namelijk in in de realiteit: niet alleen die van jezelf, maar ook die van anderen, die van jou afhankelijk zijn. Dit ligt aan de basis van de FMW onderwijsfilosofie.”

“We kunnen het ook kwijtraken”

Een paar onderwerpen zullen waarschijnlijk altijd aandacht nodig hebben. Zo zijn behaalde accreditaties geen vanzelfsprekendheid voor de toekomst. “We zullen met z'n allen bezig blijven met de kwaliteit van het onderwijs en daarmee ook met het behoud van de accreditaties. Dat is goed voor Defensie zodat er aan de steeds intensievere behoefte aan kennis voldaan wordt en middelbare scholieren wetenschappelijk onderwijs kan aanbieden als onderdeel van hun initiële officiersopleiding. Het is ook goed voor de werkgelegenheid van militairen die in de toekomst overstappen naar een baan in de civiele maatschappij. Maar het is vooral belangrijk voor jonge officieren zelf. Civiele erkenning van de FMW-opleidingen en bachelor- en masterdiploma's geeft immers blijk van externe waardering. Onze afgestudeerden, jonge militairen met verstrekende verantwoordelijkheden hebben dit nodig in hun werk voor vrede en veiligheid, vaak ver weg van familie en vrienden. Het is vooral voor hen heel belangrijk dat we de kwaliteit van ons onderwijs hoog houden en de accreditaties niet kwijtraken.”

Onderwijs tijdens Corona

De afgelopen maanden is Corona aanleiding het onderwijs op andere manieren aan te bieden. “Dat wordt geïnitieerd en gefaciliteerd door het huidige FB en het is indrukwekkend om te zien hoe collega's hun schouders eronder zetten om het onderwijs voor cadetten, adelborsten, masterstudenten en cursisten online door te laten gaan. Hoewel de FMW opleidingen niet als afstandsonderwijs zijn ontworpen, blijkt ook nu weer dat het onderwijs op de eerste plaats komt. Goed om bij te houden welke leerdoelen online niet of niet geheel bereikt kunnen worden.

Op de vraag of het huidige online niet tot blijvende werkelijkheid wordt, denkt Myriame: “Als deze situatie niet tijdelijk blijkt, dan denk ik dat we zullen gaan investeren in het scholen van onze docenten en in noodzakelijke technologie. Misschien kunnen we nu nog niet helemaal inschatten wat het betekent om goed afstandsonderwijs te ontwerpen en uit te voeren. Ook ontbreekt nog het zicht op de kosten die dit soort investeringen in mensen en technologie zullen vergen. Overigens worden ook universiteiten, HBO's en onze zusterinstituten met deze vragen geconfronteerd. Iedereen zoekt naar manieren om onderwijs zo goed mogelijk

te laten aansluiten bij de aard van de studenten en in ons geval dus ook bij de overige delen van de officiersopleidingen. Op de FMW worden de ervaringen van cadetten, adelborsten en docenten momenteel geëvalueerd. De intentie van de decaan is om na het zomerverlof delen van het onderwijs, bijvoorbeeld practica en trainingen en academische vaardigheden zoals abstraheren, reflecteren en samenwerken weer in fysieke vorm aan te bieden. In geval van dergelijke hybride onderwijsvormen steekt een nieuw schaars goed de kop op: naast tijd, mensen en technologie hebben we namelijk dringend ruimte nodig. Ruimte voor alles en iedereen in de anderhalve meter samenleving.”

Een groot goed

“Volgens mij werken wij over het algemeen graag bij de FMW en veel collega’s doen dat ook al lange tijd. Ik vind zelf vooral fijn dat het hier gaat om jonge mensen die een specifieke keuze hebben gemaakt. Dat bevordert de samenhang van het onderwijs en onderzoek en geeft richting aan wat wij op de faculteit doen. Het is een groot goed dat cadetten en adelborsten hun keuze om officier te willen worden hebben gemaakt en naar ons komen om met militair relevant onderwijs hun doel proberen te bereiken. Daartoe dient dus ook continue aandacht te zijn voor de behoefte van het werkveld. Dat lijkt mij de meerwaarde van ons onderwijs; op die manier wordt het betekenisvol in de ogen van de jonge mensen die het volgen.”

Oratie prof. dr. Myriame Bollen, juli 2019

Toespraak van de Minister van Defensie, J.S.J. Hillen

ter gelegenheid van de uitreiking van de eerste universitair erkende diploma's van de Nederlandse Defensie Academie op 26 maart 2012 te Den Helder.

„Ik wil iets betekenen voor de wereld. Als ik later terugkijk op mijn leven, wil ik kunnen zeggen: 'Ik heb mijn steentje bijgedragen.'”

Dit is voor een van de jonge officieren die vandaag zijn diploma krijgt de reden dat hij ná zijn civiele studie Geschiedenis, is gaan studeren aan de KMA. Om officier te worden bij de Nederlandsekrijgsmacht.

Ik citeer de luitenant opnieuw over zijn keuze om militair te worden. „Ik wil mensen helpen. Dat kan bij de Nederlandsekrijgsmacht. Het zal misschien niet altijd voorpaginanieuws zijn, wat je kunt doen....Maar het zijn de kleine dingen, die er toe doen. Slachtoffers van een aardbeving op Haïti in de helikopter helpen. Mensen redden na een overstroming. Maar ook Nederland een stukje veiliger maken door terrorisme te bestrijden. Of - ik citeer nog steeds de luitenant - te zorgen dat Nederlandse bedrijven veilig handel kunnen drijven. Door te zorgen dat hun schepen of vrachtwagens veilig en ongehinderd van land naar land kunnen reizen. Als Nederlandse militair help je daarmee de Nederlandse economie.”

Defensie moet de komende jaren afscheid nemen van veel collega's. Dat doet pijn. Maar we hebben voor de toekomst van onze krijgsmacht ook nog steeds nieuwe militairen nodig. Dat anno 2012 jonge, getalenteerde Nederlandse studenten kiezen voor een universitaire studie bij de NLDA en voor een carrière als Nederlandse militair om Nederland verder te helpen, vervult mij met trots en optimisme.

Allereerst: er wordt wat gemopperd over de jeugd van tegenwoordig. Dat zal deels heus terecht zijn. Maar ik zeg ook: wie een ander beeld wil krijgen van de Nederlandse jongens en meiden, moet maar eens binnen de poorten van de krijgsmacht komen kijken. Wie binnen kijkt bij Defensie, ziet jonge Nederlandse mannen en vrouwen die zich vol overgave inzetten om samen iets goeds te betekenen. Het individualisme van tegenwoordig, ikke, ikke, ikke, dat valt bij Defensie reuze mee. Militairen gaan voor elkaar door het vuur, ze hebben discipline, ze geven niet op en ze gaan samen voor het resultaat. ...

Deze jonge mannen en vrouwen willen iets goeds doen voor anderen. En, dat is het mooie van onze Nederlandse militairen, ze willen het niet alleen. Ze doen het ook. Elke dag staan 3000 Nederlandse militairen klaar om te helpen en in te grijpen als Nederland dat nodig heeft. Zij komen in actie bij overstromingen, terroristische dreigingen en onderzoeken naar zware criminelen, om maar een paar voorbeelden te noemen. De Nederlandse militairen staan er voor Nederland. Niet alleen in Nederland, maar ook daarbuiten.

Op dit moment zijn zo'n duizend Nederlandse militairen op uitzending. Omdat dat voor ons land belangrijk is. Zonder veiligheid en stabiliteit buiten onze grenzen geen Nederlandse welvaart binnen onze grenzen. Maar onze militairen gaan ook op uitzending omdat zij zich hard maken voor zaken die wij hier heel vanzelfsprekend vinden. Naar school kunnen gaan als meisje. Je verhaal kunnen doen voor een onafhankelijke rechter. Kunnen leven in veiligheid.

Dat jonge getalenteerde mensen zoals alle jonge officieren die hier vandaag hun diploma krijgen kiezen voor de krijgsmacht vervult mij met trots om een tweede reden. Uit uw keuze blijkt dat de inspanningen van de krijgsmacht gezien en gewaardeerd worden. De 45 militairen die hier zo dadelijk hun diploma krijgen, zijn het bewijs dat het werk van de krijgsmacht er toe doet. Want deze jonge mensen willen resultaat boeken. Ze willen een uitdagende baan waarin ze het verschil maken. Voor mensen. En voor Nederland. Dat kan bij de krijgsmacht. Dat verhaal vertelt zich rond. Veel studenten hebben vrienden of familie die in de krijgsmacht werken, zo heb ik vooraf kunnen horen van hen.

Ze horen over een uitdagende baan. Waarin 'het gewoon doen' centraal staat. Bij de krijgsmacht draait het niet alleen om bedenken hoe het zou moeten. Bij de krijgsmacht draait het ook om erop uit gaan en zaken uitvoeren. Op pad gaan. Piraten aanpakken. Agenten opleiden. Terroristen opsporen. In gevaarlijke, chaotische omstandigheden, ver van huis en haard. Vaak zonder dat het zichtbaar is, zonder kampioenenonthaal bij thuiskomst. Je moet het maar kunnen. Nederlandse militairen kunnen dat en doen dat.

Deze jonge mensen kiezen voor een grote verantwoordelijkheid. Ook dat maakt mij trots. Wie op pad gaat in uniform heeft een voorbeeldfunctie. De lat ligt hoog. Hoger dan voor de meeste andere jongeren. Eén fout - en wie maakt die niet in zijn leven - en het staat groot in de krant als je militair bent. De hele krijgsmacht wordt erop aangekeken. Maar ook: je draagt een wapen. Je gaat om met wapensystemen. Je hebt namens de Nederlandse overheid een machtspositie ten opzichte van anderen. Daar moet je goed mee om kunnen gaan. Daarbij vragen we van onze militairen ook strategisch inzicht, kennis op topniveau van innovatieve, technologische ontwikkelingen en het aankunnen van kennisintensieve functies. Vorming en studie zijn bij Defensie daarom cruciaal. De Nederlandse Defensie Academie is daarvoor een van de belangrijkste pijlers.

Wij kunnen vandaag hardop zeggen dat de NLDA uitstekend werk levert. De opleidingen van de Faculteit Militaire Wetenschappen zijn nu officieel wetenschappelijk erkend. Wie studeert aan de KMA of het KIM, krijgt een wetenschappelijk erkende Bachelor die gelijk staat aan een Bachelor aan elke andere Nederlandse universiteit. Het tekent het belang dat Defensie hecht aan zorgvuldige opleiding van haar officieren. Het tekent ook dat de krijgsmacht midden in de Nederlandse maatschappij staat. Civiele studenten kunnen in het vervolg gemakkelijker een vak volgen aan de Faculteit Militaire Wetenschappen. Ik hoop dat dit zal gebeuren, omdat het meer begrip zal opleveren voor het werk en de omstandigheden waarin Nederlandse militairen hun werk moeten doen.

Andersom biedt het Nederlandse militairen veel meer mogelijkheden in de burgermaatschappij. Mocht u willen overstappen naar het bedrijfsleven of een andere werkgever, dan heeft u een erkend wetenschappelijk diploma op zak. Gecombineerd met uw ervaring als leidinggevende in veeleisende omstandigheden, vergroot dat uw waarde op de arbeidsmarkt. Of, zoals een van de studenten in de zaal het formuleerde: „Mijn keuze voor Defensie biedt een solide basis. Ik heb een universitair diploma. En ik heb straks leidinggevende ervaring op hoog niveau. Dat geeft mij groot vertrouwen in mijn toekomst.”

Een compliment aan de decaan van de faculteit, professor dr. Wouter van Rossum, is daarom op zijn plaats. Professor Van Rossum, u heeft niet alleen deze studenten een grote dienst bewezen. Maar ook Defensie. Dank voor al uw inzet, en we wachten natuurlijk in spanning op het Masters-

programma... Ook het departement van Onderwijs dank ik voor de inspanningen om dit mogelijk te maken.

Vandaag draait het om de studenten. Zij krijgen hun diploma. Een feestelijk moment voor hen en hun familie en vrienden. U hebt er allen hard voor gewerkt en gestudeerd. Van tijd tot tijd heb ik het voorrecht medailles uit te mogen reiken aan militairen die terugkwamen van missies. Dat was voor verdienstelijk werk dat erop zat. Uw diploma markeert eveneens geleverde prestaties, maar is tegelijkertijd ook een ticket voor uw toekomst. Uw medaille heeft twee kanten, beiden positief. Met dit diploma zeggen wij niet alleen 'goed gedaan', maar ook: 'u bent er nog niet. We gaan nu veel van u verwachten!'

Dan wil ik nu graag de eerste vijf Nederlandse militairen met topcijfers hun universitaire diploma uitreiken.

Portefeuillehouder onderwijs vanaf 2018- heden: Dr. Floribert Baudet

In de zomer van 2005 kwam ik Piet Kamphuis, destijds directeur van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, in Sydney tegen op een conferentie. Een paar maanden later stond hij ineens in mijn werkkamer op het Instituut Geschiedenis van de Universiteit Utrecht met de mededeling dat hij eens wilde lunchen. Nu moet u weten dat ik erg houd van lekker eten, en dat ook voor Piet gold, dus zei ik 'Ja'. Voor ik het wist had ik een sollicitatiegesprek op de FMW voor de functie van hoofddocent Militaire Strategie.

Ik bleek, achteraf gezien, twee selling points te hebben: 1) ik was gepromoveerd en had ook toen al een behoorlijke publicatielijst, en 2) ik had veel universitaire onderwijservaring en had laten zien dat ik me nieuwe materie snel eigen kon maken.

Eind augustus 2006 ging ik dus gewapend met een loopbriefje over het terrein van het Kasteel van Breda en de FMW. Het was hondenweer en ik mocht kennis maken met de stereotype verschillen tussen de krijgsmacht delen: een verregende Luchtmacht-officier liet zich ontvallen dat het bar weer was, en kreeg van een al even verregende Landmacht-officier te horen dat hij een mooi-weersoldaat was. Mijn nieuwe collega's bij de sectie Militaire Geschiedenis & Algemene Strategie hadden me inmiddels een stapel huiswerk meegegeven en rond 1 september stond ik voor het eerst voor de klas om college te geven over Clausewitz. Dat was een heuse vuurdoop en ik was danig van mijn à propos toen de klassenoudste vroeg of 'het geheel' zich moest aanmelden. Ik mompelde wijselijk iets van 'Doe maar'.

Inmiddels zijn we veertien jaar verder. We hebben de eerste jaren met zijn allen keihard gewerkt om de bacheloropleidingen geaccrediteerd te krijgen. Dat het in eerste instantie niet lukte met de bacheloropleiding Krijgswetenschappen, waarin ik actief was, was een stevige domper, die echter verbleekte bij de grote reorganisatie van 2012. (Bijna) alle ambities moesten ineens de ijskast in en al het personeel, op de hoogleraren na, moest vrezen voor zijn baan. Omdat ik minder dienstjaren had dan een aantal anderen, moest ik weg, wat ik ook sinds 2006 had neergezet, maar uiteindelijk is het allemaal goed gekomen.

Voor de FMW, want we hebben sindsdien vier mooie masterprogramma's ontwikkeld en onze naamsbekendheid groeit, maar ook voor mijzelf, want ik mocht uiteindelijk blijven en kon zo een bijdrage blijven leveren aan de opleiding en vorming van onze aspirant-officieren. Begin 2018 werd ik portefeuillehouder Onderwijs, verantwoordelijk voor het onderwijs dat mijn collega's verzorgen. Het portefeuillehouderschap vervul ik voor drie jaar, en begin 2021 hoop ik het stokje te kunnen overdragen. Het is een veeleisende baan, waarbij het geregeld voorkomt dat je van de dingen die je in je agenda had staan, uiteindelijk niets hebt gedaan omdat er andere, belangrijker dingen op je pad kwamen. Een van die dingen was en is de uitbraak van COVID-19, die ons van de ene op de andere dag dwong om ons onderwijs op een volstrekt andere wijze aan te bieden dan voorheen. Dat was een enorme klus voor iedereen, en puur overleven. Nu de eerste schrik voorbij is, groeit de zorg over de kwaliteit van wat we bieden. Ik behoor echter bij diegenen die geloven dat we het over het geheel genomen best goed hebben gedaan. Ik heb hele mooie digitale colleges en opdrachten gezien die alle redenen geven om trots te zijn. Onze studenten ontwikkelen zo eigenschappen waar ze als officier veel aan zullen hebben, zoals planvermogen, zelfredzaamheid en innerlijke discipline.

Floribert Baudet met cadetten en adelborsten in gesprek met een Noord-Ierse parlementariër tijdens een studiereis (IPRO) in 2015

Ik onderken echter het belang van contactonderwijs voor een officiersopleiding. De individuele ontwikkeling mag dan door kunnen gaan, vorming, ook academische vorming, vereist onderdompeling. Het groepsproces is dus essentieel en dat schiet er op afstand nu enigszins bij in. De grote uitdaging voor de komende jaren is echter het zoeken naar een mooie balans tussen die twee. We hebben een prachtig einddoel – de *thinking soldier* – en we hebben een goede onderwijsfilosofie – het *preparation-feedback* model.

Te vaak echter kozen docenten voor frontaal onderwijs. Te vaak ook zagen ze zich daartoe genooddaakt omdat de studenten zich niet hadden voorbereid en daar ook mee weg kwamen. Ik heb de afgelopen jaren veel oud-cadetten en adelborsten gesproken die zeiden spijt te hebben niet harder te hebben gestudeerd toen ze op de FMW waren. Dat is dood- en doodzonde, maar ligt ook aan onszelf. Willen we daadwerkelijk *thinking soldiers* opleiden, zullen we de studenten moeten uitdagen. Digitale hulpmiddelen kunnen daarbij helpen, maar zijn, net als frontaal onderwijs, geen panacee.

Portefeuillehouder Onderzoek van 2007 tot 2010: Prof. dr. ir. Joan van Aken

In het faculteitsbestuur zijn verschillende portefeuillehouders onderzoek benoemd. Meestal in de vorm van een nevenbenoeming van een van de hoogleraren van de FMW. Op dit moment, 2020, is de decaan FMW tevens portefeuillehouder onderzoek.

In de periode 2007 – 2010 werd een externe hoogleraar aangetrokken voor deze portefeuille: prof. dr. ir. Joan van Aken.

Uit een interview in 2008:

Joan van Aken merkt dat binnen Defensie de noodzaak tot het vergaren van kennis is toegenomen. “Daarom hebben we militairen nodig die beschikken over zowel een wetenschappelijke als militaire achtergrond. De Nederlandse Defensie Academie en Defensie hebben beiden wetenschappelijke opgeleide maar ook gepromoveerde officieren nodig die technologische ontwikkelingen volgen en begrijpen. Ook moeten zij problemen kunnen analyseren én oplossen”, stelt Van Aken. “Vaak zijn militairen al een geliefd studieobject voor wetenschappers of wordt er door TNO onderzoek gedaan vóór Defensie. Nu is het ook heel belangrijk dat er onderzoek wordt gedaan dóór militairen, omdat zij vanuit hun militaire achtergrond waardevolle informatie én expertise naar voren kunnen brengen.”

In januari 2010 werd door een externe commissie een nulmeting gehouden gericht op een toekomstige onderzoeksvisite. De voorzitter van deze commissie, Prof. dr. Henk Zijm, deed de volgende aanbevelingen:

1. Samenwerking binnen FMW clusters en over de clusters heen is noodzakelijk
2. Publiceren in high ranking tijdschriften is noodzakelijk
3. Maak strategische keuzes voor onderzoeksterreinen
4. Formuleer een coherente onderzoeksstrategie
5. Versterk externe relaties met civiele universiteiten en kennisinstututen en geaccrediteerde militaire academies
6. Formuleer normen voor prestatiemeting

Op basis van de uitkomsten van deze nulmeting organiseerde Joan van Aken in mei 2010 een onderzoeksdag waarin afgesproken werd om het onderzoek te gaan clusteren in zogenaamde Strategische Research Orientations (SRO's). Vanaf 2012 is het onderzoek in zes SRO's geclusterd:

1. Clustering Unmanned Military Systems
2. Dynamics of War & Peacemaking
3. Managing Military Organisations
4. Deployment & Deployability of Military Systems
5. The Human(e) Factor in Present-day Military Practices
6. Cyber Security & Cyber Operations

Prof. dr. ir. Joan van Aken tijdens een ISMS conferentie in Nederland, november 2009

Na prof. dr. ir. Joan van Aken zijn prof. dr. ir. F. Absil en prof. dr. ir. P. Oonincx de portefeuillehouders onderzoek geweest. Vanaf 2020 wordt het FMW-onderzoek verzorgd vanuit Research Centers per vakgroep: Military Management Studies, Military Technology en War Studies.

NL ARMS (Netherlands Annual Review of Military Studies)

De NL ARMS verschijnt jaarlijks als een wetenschappelijk boek gewijd aan een actueel onderwerp binnen de militaire wetenschappen. Traditioneel bestaat deze publicatie uit meerdere hoofdstukken die zijn geschreven door wetenschappers van de Faculteit Militaire Wetenschappen aangevuld met bijdragen van nationaal en internationaal erkende wetenschappers op betreffend wetenschapsgebied. Zij reflecteren allen vanuit een eigen specifieke wetenschappelijke expertise op het centrale thema van de publicatie.

Vanaf 1997 tot het jaar 2005 werd de NL ARMS geschreven door de wetenschappelijke staf van de KMA. Met de oprichting van de Faculteit Militaire Wetenschappen in 2005 vond een doorstart plaats en gaf de Faculteit Militaire Wetenschappen van de Nederlandse Defensie Academie de NL ARMS uit.

15 jaar NL ARMS:

- 2005/20006: Terrorist and counterterrorist operations: M. Rothman, R. Beeres, H. Kirkels, J. Soeters
- 2007: Defense Accounting Control & Economics: R. Beeres, E.J. de Bakker, H. Kirkels
- 2008: Sensors, Weapons, C4I and Operations Research: Th. Hupkens, H. Monsuur
- 2009: Complex Operations: M. de Weger, F. Osinga, H. Kirkels
- 2010: Advances in Military Navigation Technology: P. Oonincx, A. Scheele

In 2011 werd er geen Engelstalige NL ARMS uitgegeven, maar werd het Nederlandstalige boek 'Nine eleven: tien jaar later' uitgebracht door uitgeverij Boom. Redacteuren: F. Osinga, J. Soeters en W. van Rossum.

Vanaf 2012 werd een samenwerking gezocht met uitgeverij Asser Press. Dat resulteerde in een meerjarig contract en sindsdien wordt de NL ARMS door Asser Press uitgegeven.

- 2012: Cyber Warfare: P. Ducheine, F. Osinga, J. Soeters
- 2013: Moral Responsibility & Military Effectiveness: H. Amersfoort, R. Moelker, J. Soeters, D. Verweij
- 2014: Optimal Deployment of Military Systems: P. Oonincx, A. van der Wal

Vanaf 2015 is gekozen voor een uniforme kaft, hard cover, van de NL ARMS:

- 2015: The Dilemma of Leaving: Political and Military Exit Strategies: J. Noll, D. van den Wollenberg, F. Osinga, G. Frerks, I. van Kemenade
- 2016: Organizing for Safety and Security in Military Organizations: R. Beeres, G. Bakx, E. de Waard, S. Rietjens
- 2017: Winning without Killing: The strategic and Operational Utility of Non-Kinetic Capabilities in Crises: P. Ducheine, F. Osinga
- 2018: Coastal Border Control: From Data and Tasks to Deployment and Law Enforcement: H. Monsuur, J. Jansen, F. Marchal
- 2019: Educating Officers: The Thinking Soldier. The NLDA and the Bologna Declaration: W. Klinkert, M. Jansen, H. de Jong, E.H. Kramer, L. Vos

Uitreiking van NL ARMS

Interview met Patty Schröder-Sandt, managementassistente vakgroep Militair Technische Wetenschappen van de FMW in Den Helder.

Patty Schröder-Sandt is 61 jaar en 20 jaar getrouwd met Ger. “We hebben samen 3 geweldige jongens met allemaal een lieve, leuke partner en fantastische kleinkinderen waar we super trots op zijn! We hebben 5 kleinkinderen in de leeftijd van bijna 6, twee van 4, 3 en 2. We passen dan ook regelmatig op. Hiermee komen mijn 2 pasdagen goed tot zijn recht zeker omdat ik ook nog 2 hoog bejaarde ouders (90 en 92 jaar) heb, waar ik mantelzorger van ben. Ze wonen nog zelfstandig”.

Een van haar grote hobby's is motorrijden. “Ik kwam al gauw tot de ontdekking dat er veel motorrijders zijn onder de collega's en er zelfs een jaarlijkse motortour op het KIM wordt georganiseerd. Een super leuke dag en een aanrader voor collega's die van het motorrijden zijn”.

“Ik heb een veelzijdig arbeidsverleden omdat ik dit heb aangepast op mijn privé/gezinsleven met toen nog kleine kinderen en niet veel kinderopvang. Ik heb gewerkt van horeca tot op kantoor, en ben blij zoveel ervaring opgedaan te hebben”.

Op 1 januari 2002 is Patty aangenomen als secretaresse van de Decaan, Hoofd Opleidingen en Coördinator Faculteit op het KIM in Den Helder. “In het begin moest ik erg wennen omdat het werken bij Defensie toch heel anders is dan werken bij een commercieel bedrijf, zoals bijvoorbeeld het werken bij mijn laatste twee werkgevers voordat ik bij Defensie kwam: een kabelkrant of callcenter”.

“Ik vond al gauw mijn draai en werk er nu nog steeds, al 18 jaar, met nog steeds met hetzelfde plezier”.

Op de vraag wat Patty de grootste verandering vond in de periode dat zij werkte bij de FMW is het antwoord: “Ik heb de oprichting van de NLDA /FMW meegemaakt, waardoor er wel veel veranderd is. Ook mijn functie en functienaam is hierdoor natuurlijk gewijzigd maar niet minder leuk geworden. Het overgaan naar de NLDA/FMW heb ik zelf als de grootste verandering tijdens deze functie ervaren”.

Patty werkt met veel plezier bij de faculteit. “Spannend en leuk om mee te maken waren de accreditaties met de bijbehorende visitaties van de opleidingen en faculteit. Eerst van de bacheloropleiding Militaire Systemen & Technologie en nog niet zo lang geleden ook die van de masteropleiding Military Technology, Processes and Systems”.

In haar huidige functie als managementassistente MTW werkt Patty voornamelijk voor deze vakgroep, maar ze ondersteunt ook graag anderen waar dat kan

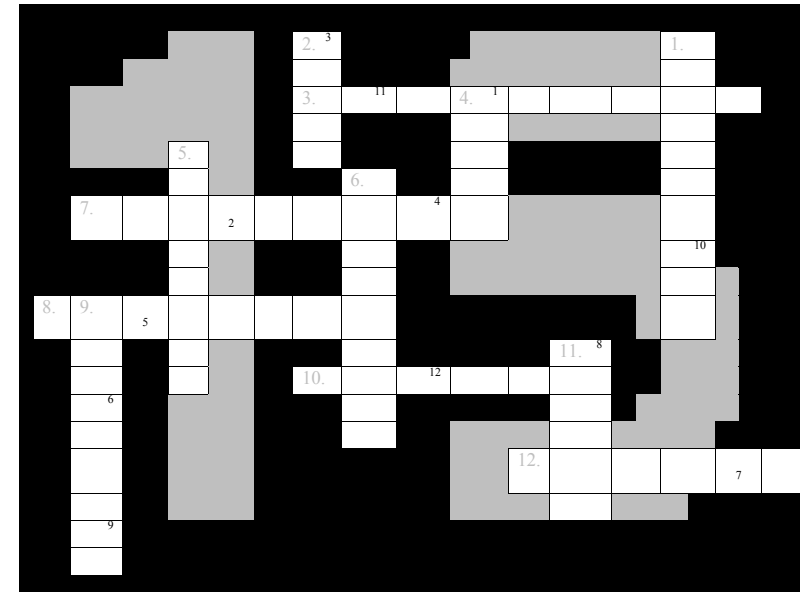
en nodig is. “Het organiseren van evenementen zoals de oraties van de hoogleraren, recepties, symposia etc. vind ik bijzonder leuk om te doen. Ook het mee organiseren van de Opening Academisch jaar die wisselend in Breda en Den Helder wordt gehouden is erg leuk. Het is de afwisseling die het werk zo leuk maakt en waardoor het werk me na zo veel jaar nog steeds niet verveelt”.

“Ook de samenwerking met de andere managementassistentes, onderwijsbureaus, kortom alle collega’s waar je mee te maken hebt zowel in Den Helder als Breda maakt het werk heel afwisselend”.

“Ik hoop dit werk nog lang te mogen doen, ik zeg altijd bij leven en welzijn, en dan waarschijnlijk tot aan mijn pensioen”.

Cryptogram

1. De Mount Everest geeft niet alleen maar leiding.
2. Dubbelfunctie voor militairen.
3. Een pot in het Engels begrijpt de taal niet.
4. Die samenwerking wordt niet getolereerd bij Defensie.
5. Afgestudeerde vrijgezel.
6. Daar kan een hoogleraar in onderuit zakken.
7. Een andere vuurbron vindt die ontwikkeling wetenschappelijk.
8. Voor die kraag moet je betalen.
9. Slim op het dieptepunt.
10. Het vervolg in dit drankje maakt slachtoffers.
11. Deel van een schip in Den Helder is geweldig.
12. Tijd voor dorstigen naar onderwijs.

De kleine cijfertjes rechts bovenin de vakjes corresponderen met de cijfers hieronder, weet u de oplossing?

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Boeken door de jaren heen... een willekeurige greep uit alle door onze onderzoekers gepubliceerde boeken met een breed scala aan onderwerpen...

Defending Neutrality

Author: Prof. dr. Wim Klinkert

How did the Netherlands, from 1900 until 1925, prepare for possible participation in war? What technological innovations, intelligence and ideas about the social and political impact of modern warfare existed in the Netherlands before, during and after the First World War? In his book *Defending neutrality. The Netherlands prepares for war 1900-1925*, prof. dr. Wim Klinkert, lecturer in military history and strategy, provides answers to those questions. In earlier historical publications about the First World War, scant attention is paid to the role of small neutral European states. In his book, the professor looks in depth at those neutral states and specifically at the military preparations undertaken by The Netherlands.

Het vierde wapen [The fourth weapon]

Author: Dr. Floribert Baudet

From 1944, Ministry of Defence information officers left no stone unturned in their efforts to increase public support for the armed forces. In his book entitled *Het vierde wapen. Voorlichting, propaganda en volksweerbaarheid 1944-1953* [The fourth weapon. Information, propaganda and the people's defence 1944-1953], dr. Floribert Baudet, lecturer in intelligence and security, describes the Ministry's information policy in the wake of the Second World War, and what it achieved. Baudet concludes that the information officers only had an end state in mind up to a certain point. Although they aimed to 'elicit a love of the armed forces' they had absolutely no way of knowing whether or not they had achieved their purpose.

The information officers' efforts proved relatively successful. The belief in what could be achieved in this way was, however, even greater. One fighter plane more or less would not matter if things came to a head, but a good information policy that boosted what was known as the 'people's defence' could make all the difference. The freedom and even the continued existence of the nation would depend on it. From 1944, politicians, military leaders and information officers were laying the foundations for an activist information policy designed to maintain and, where possible, further increase public support.

They sought society's support for the armed forces in general and for the prevailing defence policies in particular (such as the deployment in Indonesia). In doing so, they left no stone unturned. It was strategic communication *avant la lettre*.

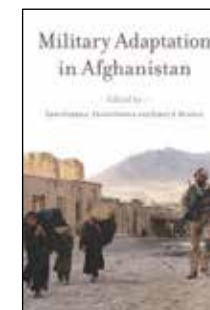
The book contributes not only to the knowledge of the post-war armed forces, the decolonisation of the Dutch East Indies and the Cold War, but also to that of the development of the press and the way it functioned after the Second World War.

Military Adaptation in Afghanistan

Editors: Prof. Theo Farrel, commodore (AF) prof. dr. Frans Osinga and prof. James A. Russell

For the first time, military experiences of six countries in Afghanistan have been collected and compiled in a scientific work. Three scientists from the FMS have contributed to *Military adaptation in Afghanistan*. The Dutch editor-in-chief is commodore (AF) prof. dr. Frans Osinga. The book not only brings together the military experiences of Canada, Denmark, Germany, the United Kingdom, the Netherlands and the United States, but it also compares these experiences to each other. It incorporates analyses of NATO and the Afghan army. A unique element is the chapter on the manner in which the Taliban have adapted to NATO

operations. The book thus paints a good picture of the complex dynamic of the ISAF (International Security Assistance Force) reconstruction and counterterrorist mission.

Thirteen analysts contributed to the book published by Stanford University Press. Their description provides an insight into the objectives, the mandate and the operating method of the various countries, as well as into the specific

challenges and how they were able or unable to adapt to changing circumstances. Even the role of the politicians has been included in the analysis.

The discussions and changes within NATO prompted by the ISAF missions are also examined, as well as the build-up of the Afghan armed forces, which has proved to be an arduous process because of ethnic and political differences. The book describes all the recent experiences against the backdrop of a sobering historical analysis of previous interventions in Afghanistan.

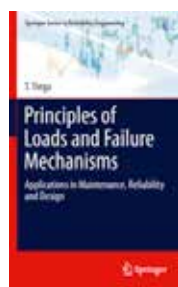
With its cohesive approach and the diversity of perspectives, the volume offers an insight into the dynamics that characterize this complex mission, the traces of which will long be visible in western armed forces.

Principles of Loads and Failure Mechanisms

Author: Prof. dr. ir. Tiedo Tinga

In *Principles of Loads and Failure Mechanisms. Applications in Maintenance, Reliability and Design* professor Tinga provides a complete overview of all relevant failure mechanisms, ranging from mechanical failures, like fatigue and creep to corrosion and electric failures. Both qualitative and quantitative descriptions of the mechanisms and loads enable a solid assessment of a system's reliability in a given or assumed operational context.

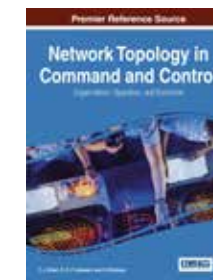
Moreover, the volume presents a unique range of applications in the fields of maintenance, reliability and design. The benefits of understanding the physics of failure are demonstrated for subjects like condition monitoring, predictive maintenance, prognostics and health management, failure analysis and reliability engineering. Finally, Tinga illustrates the roles of these mechanisms in design processes and maintenance-based design.

Network Topology in Command and Control: Organization, Operation, and Evolution

Authors: Dr Ir René Janssen, Dr Herman Monsuur and Prof Dr (retd) Tim Grant

The book gives a current overview of new insights into the field of Command and Control (C2) networks, like the systems that are used by the operational commands. That is what *Network Topology in Command and Control: Organization, Operation and Evolution*, written by two FMS lecturers, working in operational research and a former FMS professor in operational information and communication technology, offers.

Over the past decade, the C2 field has undergone a top-down transformation, directive command to Network Centric Operations (NCO); 'It takes a network to defeat a network'. Peer-to-peer networks (exchange of information between equals), self-synchronisation (adaptive acting) and flexibility play a key role here. This also includes the furtherance of the cooperation in different settings; either joint or combined and civil-military. The secondary C2 processes and C2 systems cannot be studied without using 'Network Science', that is the mathematics of networks. The book offers new insights into the field of C2 organisation structures, modeling of C2 structures, networks with their dependencies and evolution and C2 technologies. Scientists from the Netherlands, Australia, Sweden, the UK and the USA contributed to the book. This publication is ideal for reference use by students, academics, and security professionals in the fields of C2 and network science.

Military Families and War in the 21st Century

Editors: Dr Manon Andres, Dr Rene Moelker, Dr Gary Bowen & Dr Philippe Manigart

The international academic body of knowledge on the military and their homefront has been bundled together for the first time in *Military Families and War in the 21st Century*. The book was authored by René Moelker and Manon Andres, both teachers and researchers at the Faculty of Military Sciences, together with an American and a Belgian colleague.

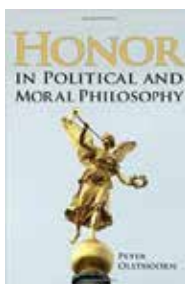
Defence sets great store by care for the homefront of deployed servicemen and women and it is a topic very relevant today. Late 2015, the Netherlands Ministry of Defence presented the results of the homefront check to the Lower House of Dutch parliament. The check made clear the positive and negative factors that influence the welfare of family members at home. The book focuses on three questions. Firstly, how do changing missions and tasks impact the military and their families? Secondly, what is the effect of military deployments on those left behind? Finally, what is the national structure of family support systems and their evolution in a range of countries? The book takes a multidisciplinary approach with contributions from psychology,

sociology, history and anthropology. The difference between the services is also addressed and it spans a wide range of countries, including Australia, Belgium, Japan, Turkey, the UK and the USA.

Honor in Political and Moral Philosophy

Author: Dr Peter Olsthoorn

The notion of honor seems to have become irrevocably out of date. As such, there has been little interest in the notion since the nineteenth century. Over the last few years, however, there has been renewed interest in honor, particularly military honor, and the role that it could continue to play in contemporary life. The book *Honor in Political and Moral Philosophy* by Dr Peter Olsthoorn, university lecturer in Military Interaction at the Faculty of Military Science, explores this development.

Unlike other recent publications about honor, this book explores the recent military history, military sociology and military ethics. In addition, it focuses on subjects such as loyalty, moral and physical bravery, grouping, the theory of a just war and terrorism.

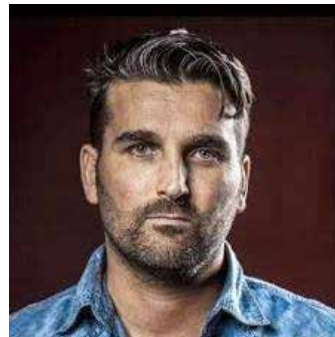
The history of development of ideas of honor is a key focus, with chapters offering a detailed examination into the way honor was perceived in antiquity, the Enlightenment, and modern philosophy, including thinkers from Cicero to Michael Walzer.

FMW boekenbal, Den Haag 2015

Interview Roy Lindelauf

Roy Lindelauf is in 1996 begonnen als Apachevlieger bij de Koninklijke Luchtmacht. Roy was net klaar met zijn opleiding tot Apachevlieger of hij mocht zich al opmaken voor zijn eerste missie naar Bosnië in 1999. In de Defensiekrant van juli 2016 zei Roy hierover: “Niet de beste uitzending”.... “Ik dacht dat ik een zware verkoudheid had, misschien een lichte longontsteking”. “Ik was 22: jong en fit. Maar toen de arts een röntgenfoto maakte, schrok hij zich rot. Ik moet meteen naar de intensive care. Daar werd ik wakker met mijn detachementscommandant aan mijn bed. “Bel maar even naar huis”, zei hij.....”. Het was onzeker of Roy de medevac naar Nederland zou overleven. Roy zelf zat op dat moment nog met zijn hoofd bij de missie. “Ik dacht: ik herstel hier wel. Ik laat die jongens toch niet in de steek? Het was heel onwonderlijk allemaal.”

Hypertrofische cardiomyopathie was de diagnose. Een vergrote hartspier veroorzaakte gevaarlijke, onvoorspelbare hartritme stoornissen. Binnen een paar maanden kreeg Roy daarom een ICD, een interne defibrillator. Het was het begin van de aftakeling, vertelt hij. “Ieder jaar lag ik wel een paar keer in het ziekenhuis. Elke keer moesten ze me weer oppeppen. Veel medicijnen.”

Roy mocht in 2001 bij Staf Koninklijke Luchtmacht gaan studeren aan de TU-Delft, waar hij de opleidingen luchtvaart- en ruimtevaarttechniek én technische wiskunde heeft afgerond. In die periode heeft hij ook een half jaar in Monterey (California) bij de Naval Postgraduate School gewerkt en bijgedragen aan onderzoek voor het Pentagon op het gebied van massa-mobilisatie met behulp van wiskundige technieken.

“In 2006 ben ik komen werken bij de vakgroep Militair Operationele Wetenschappen aan de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW) in Breda als docent/onderzoeker. Voor de bacheloropleiding Krijgswetenschappen heb ik toen twee vakken opgezet waarin elementaire spel theoretische concepten worden uitgelegd. In die periode ben ik gestart met mijn promotieonderzoek aan de Universiteit van Tilburg op het gebied van speltheorie en netwerkanalyse, voor de analyse van terroristische en criminele netwerken. In 2011 ben ik gepromoveerd”.

Een maand voor zijn promotie ging het goed mis. Roy werd weer voor een maand in het ziekenhuis opgenomen. De enige oplossing die restte, was een harttransplantatie. Roy kwam op een wachtlijst. “Een nachtmerrie”, zegt Roy. “Het is zo onzeker. Tegelijkertijd wilde ik wel blijven werken. Maar je krijgt steeds minder energie. Je voelt je steeds slechter. Je leeft in een kooi die steeds kleiner wordt. We worden opgeleid om oorlog te voeren, maar ik had nooit gedacht dat mijn oorlog er zo uit zou zien.”

Na die periode heeft Roy zijn onderzoek verder uitgebouwd en verschillende valorisatie trajecten gedaan bij organisaties zoals de MIVD, de Nationale Recherche en de Landelijke Eenheid van de politie. Later werd hij als Universitair Docent, bij de sectie Inlichtingen en Veiligheid van de FMW, aangesteld. Daar ging zijn onderzoek zich steeds meer richten op kwantitatieve methodologie voor de inlichtingenanalyse.

Het jaar 2014 was voor Roy een gedenkwaardig jaar. Op 1 september kreeg Roy na 15 jaar een nieuw hart. Roy herinnert zich de zuster die hem op 1 september wekte en zei: “Er is een nieuw hart voor je’, fluisterde ze”..... Enkele uren later lag hij op de operatietafel in het Rotterdamse Erasmus Ziekenhuis. Amper 2 dagen later kreeg Roy een epileptische aanval en was 10 dagen halfzijdig verlamd. Een moeizame herstelperiode volgde. “Een vinger optillen koste al moeite”, vertelt Roy. In december 2014 zei Roy hierover: “het duurde maanden voordat ik opkrabbelde uit de hel...” en “Ik voel me nu supergoed. Eindelijk. Mijn leven kan beginnen....”. Terugkijkend op de periode daarna zegt Roy: “De dag dat ik voor de eerste keer met een nieuw (donor) hart weer bij de FMW kwam en ik zeer hartelijk werd ontvangen in een vergadering van het faculteitsbestuur, zal me altijd bij blijven”.

De belangrijkste verandering in de periode dat ik gewerkt heb bij de FMW vindt Roy de transformatie van de officiersopleidingen naar civiel erkende Bachelor- en Masteropleidingen en de bijbehorende groeiende volwassenheid op opleidings- en onderzoekvlak. Over zijn bijdrage in de opleiding en vorming van adelborsten en cadetten zegt Roy: “Ik vind het erg belangrijk om hen mee te geven dat wiskundige analyse niet iets sufs of stoffigs is, maar dat dit ook leuk en vooral nuttig kan zijn voor de analyse van allerlei aspecten van militaire operaties. Dit is niet altijd gemakkelijk, want soms vinden de studenten van de bacheloropleiding Krijgswetenschappen deze wiskundige benadering juist erg moeilijk. Mijn uitdaging is dan ook dit vakgebied zodanig uit te leggen dat de studenten het begrijpen en er het nut en belang van inzien”. Roy ziet voor de FMW kansen om de komende jaren mee te groeien met de exponentiele ontwikkeling op het informatie- en digitaliseringsdomein en alles wat dat betekent voor de Defensieorganisatie. Hij hoopt dat de FMW de komende jaren gestaag verder kan bouwen aan een gedegen opleidings- en onderzoeksinstituut in die snel veranderende digitaliserende wereld.

Roy bijna bij de finish van de Rotterdamse triatlon in 2016.

*Op de laatste vraag 'Wat wil je verder nog zeggen?'
is zijn antwoord....."Geef nooit op!"*

Nu in juni 2020 is Roy nog steeds werkzaam bij de FMW als Universitair Docent Inlichtingen en Veiligheid en is hij projectleider van verschillende projecten op het gebied van inlichtingenanalyse zoals bijvoorbeeld voor de Joint Sigint Cyber Unit. Roy is de trotse vader van dochter Lieve en sinds kort van zoon Eli en woont samen met zijn vriendin en kinderen in Etten Leur.

Een greep uit de promoties door de jaren heen ...

2016: Maintenance is unjustifiable; an improved inference

Auteur: Dr. Chris Rijdsijk

Besluitvorming is subjectief waardoor het lastig is om te controleren of de methode van besluitvorming geldig of juist is. In zijn proefschrift 'Maintenance is unjustifiable; an improved inference' probeert FMW onderzoeker en docent dr. Chris Rijdsijk toch besluiten op het gebied van onderhoud (van o.a. defensie materieel zoals marineschepen) te valideren. Zijn proefschrift bevat een bijna filosofische discussie over de rechtvaardiging van onderhoud waarbij hij de lezer prikkelt om de juiste selectie van variabelen te maken die bedoeld zijn voor onderhoud presentatie management. Hij promoveerde aan de universiteit van Twente.

2016: 'The Course of Co-option. Co-option of local power-holders as a tool for obtaining control over the population in counterinsurgency campaigns in weblike societies'

Auteur: Dr. Martijn Kitzen

Om met succes bij te dragen aan vrede en stabiliteit in een gefragmenteerd land als Afghanistan, is het essentieel lokale machtsstructuren mee te wegen. Een militaire partij zoals van Nederland kan het zich dan niet permitteren onwelgevallige machthebbers te negeren. Dat concludeert NLDA-wetenschapper Martijn Kitzen, die op 14 december vandaag aan de Universiteit van Amsterdam promoveerde.

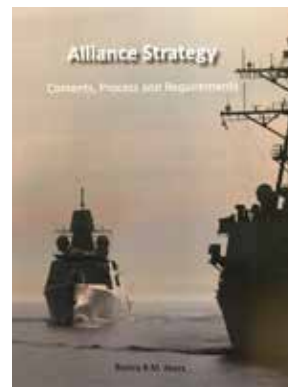
Kitzen onderzocht de Nederlandse missie in Uruzgan in de periode 2006 – 2010. Volgens hem valt duurzame stabiliteit alleen te bereiken als de militaire partij het spel meespeelt van lokale legitimiteit, zoals in Afghanistan. Hier hebben vooral dorpsoudsten, krijgsheren en stamleiders lokaal veel macht. Het afzetten van de criminele gouverneur van Uruzgan Jan Mohammed Khan, noemt Kitzen als voorbeeld van wat er mis kan gaan als die

machtsverhouding onvoldoende aandacht krijgt. Nederland nam Khans formele macht af, maar onderschatte zijn informele macht.

2017: Alliance Strategy. Context, Process and Requirements

Auteur: Eerste-luitenant-ter-zee (KM) dr. Bianca Keers

Het onderhoud van kapitaal intensieve systemen zoals marine fregatten is een complexe uitdaging. Eerste-luitenant-ter-zee Bianca Keers onderzocht hoe het onderhoud en de service logistiek van deze systemen verbeterd kan worden door middel van strategische allianties. Zij promoveerde aan de universiteit Twente op haar proefschrift 'Alliance Strategy. Context, Process and Requirements.'

Om te voorkomen dat een marine fregat stil komt te liggen door een defect werkt de Marine samen met partners die regelmatig preventief onderhoud uitvoeren. Het te vaak uitvoeren van preventief onderhoud is echter ongewenst. Er moet daarom een balans gevonden worden tussen de preventieve onderhoudsfrequentie en het risico op kapotte

machines. Als je het faalgedrag kunt voorspellen dan kun je daarop het onderhoud afstemmen. Het voorspellen van faalgedrag en afstemmen van onderhoud vergt informatie deling en het formeren van nieuwe strategische samenwerkingsvormen tussen systeem eigenaren en onderhoudsleveranciers.

2018: Setting sail towards predictive maintenance

Auteur: Dr. Wieger Tiddens

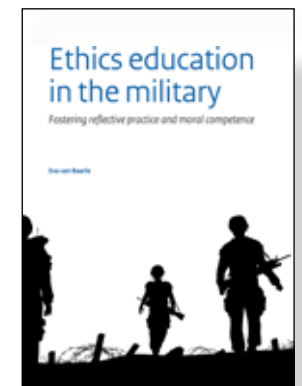
Het onderhoud van kapitaal intensieve systemen zoals marine fregatten en militaire transportvliegtuigen is een complexe uitdaging. Kapitein (R) Wieger Tiddens MSc, onderzoeker aan de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW) en de universiteit Twente, onderzocht hoe de praktische toepassing van voorspellend onderhoud beter kan worden ondersteund. Hij promoveerde aan de universiteit Twente op zijn proefschrift 'Setting sail towards predictive maintenance.'

2018: Ethics education in the military

Auteur: Dr. Eva van Baarle

Militairen worden regelmatig geconfronteerd met morele dilemma's, zowel tijdens uitzendingen als in Nederland. Het omgaan met die dilemma's stelt hun morele competentie op de proef. Universitair docente en onderzoekster Eva van Baarle, verbonden aan de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW), onderzocht hoe de morele competentie van militairen bevorderd kan worden door middel van ethiekonderwijs. Zij promoveerde aan de Vrije Universiteit van Amsterdam op de dissertatie 'Ethics education in the military. Fostering reflective practice and moral competence'. Defensie kan aan de slag met haar concrete suggesties om de reflectie- en evaluatievaardigheden van militairen te versterken.

In het onderzoek staat de 9-daagse Verdiepingscursus Militaire Ethiek (VME) centraal. Deze cursus maakt onderdeel uit van het ethiekonderwijs van de FMWE en wordt regelmatig gegeven door Van Baarle en haar collega's. Door in haar onderzoek kritisch te reflecteren op de VME is zij in staat de theorie en praktijk van ethiekonderwijs verder te verbeteren.

2018: Control with care

Auteur: Dr. Jacqueline Heeren-Bogers

Een overheidsorganisatie, zoals Defensie, moet op een zorgvuldige manier met de aan haar ter beschikking gestelde middelen omgaan en verschijnselen zoals over uitputting van budgetten, inefficiëntie en onzorgvuldig gebruik van materieel voorkomen. Volgens dr. Jacqueline Heeren-Bogers moet Defensie vooral 'soft controls' gebruiken om de kwaliteit van het financieel en materieel beheer op orde te brengen dan wel te houden. Heeren-Bogers, onderzoekster en docente aan de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW), promoveerde aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op haar proefschrift getiteld; *Control with Care. The value of soft controls in the management control system of the Dutch Defence organization.*

2019: Regels voor oorlog voeren zonder geweld onderzocht

Auteur: Kolonel mr. dr. Bart van den Bosch

Binnen het humanitair oorlogsrecht is het begrip 'aanval' goed omschreven. Voor een militaire operatie die niet voldoet aan de definitie, zoals een militaire cyberoperatie, is tot nu toe minder aandacht geweest. Kolonel Bart van den Bosch bracht daar vandaag met zijn proefschrift verandering in.

Hij richtte zich bij zijn promotieonderzoek 'Oorlog voeren zonder geweld' op de regels binnen het humanitair oorlogsrecht voor militaire cyberoperaties. En dan met name op degenen die de drempel van 'aanval' niet halen. Het humanitair oorlogsrecht zoekt de balans tussen militaire noodzaak en humaniteit. Die wordt in de meeste gevallen gevonden door het verminderen van de verschrikkingen van de oorlog. Het promotieonderzoek geeft antwoord op de vraag hoe diezelfde doelstelling van het humanitair oorlogsrecht kan worden gehaald beneden de 'aanvaldrempel'.

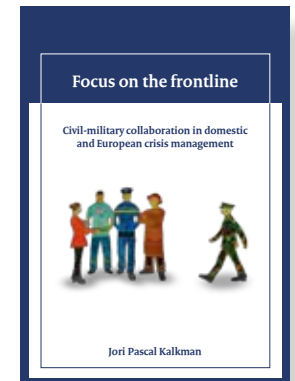

2019: Militairen goede bemiddelaars in crisissituaties

Auteur: Dr. Jori Kalkman

Militairen voelen sympathie en loyaliteit voor zowel de krijgsmacht als voor hun civiele crisispartners. Dat maakt hen in crisissituaties goede bemiddelaars. Dit is de voornaamste conclusie van onderzoeker aan de Faculteit Militaire Wetenschappen Jori Kalkman. Vandaag promoveerde hij aan de Vrije universiteit in Amsterdam op zijn proefschrift: 'Focus on the frontline. Civil-military collaboration in domestic and European crisis management'.

De Nederlandse krijgsmacht is steeds vaker actief tijdens nationale en Europese crisissituaties. Samenwerking met lokale partners is bij dergelijke rampen en verstoringen van de openbare orde onvermijdelijk. Dat gezamenlijke inzet gestroomlijnd verloopt is dan van levensbelang. Jori Kalkman bracht in kaart hoe militair personeel samenwerking met partners als politie, brandweer en vrijwilligersorganisaties in de praktijk vormgeeft.

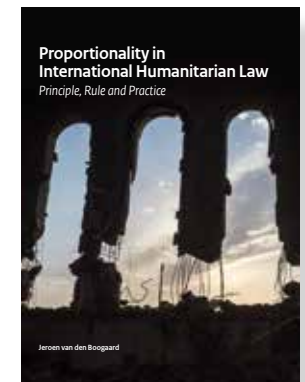

2019: Burgerslachtoffers: wanneer is bijkomende schade disproportioneel?

Auteur: Mr. dr. Jeroen van den Boogaard

In gewapende conflicten hebben strijdende partijen het gemunt op elkaars militaire vermogen. Het aanvallen van burgers en burgerobjecten is verboden volgens het humanitair oorlogsrecht (HOR). Het erkent dat burgers geraakt kunnen worden tijdens vijandelijkheden. Onderzoeker en docent aan de Faculteit Militaire Wetenschappen Jeroen van den Boogaard deed onderzoek naar proportionaliteit van nevenschade.

De kernvraag van zijn onderzoek luidt: Burgerslachtoffers tijdens gewapend conflict: wanneer is de bijkomende schade bij een aanval disproportioneel? Gisteren verdedigde hij zijn proefschrift 'Proportionality in International Humanitarian Law: principle, rule and practice' aan de Universiteit van Amsterdam.

Personeelsuitjes van de staf FMW

Een terugblik op 15 jaar FMW door Rob Benning

Rob Benning is vanaf 2002 werkzaam als docent Luchtop treden op de FMW bij de sectie Militair Operationele Wetenschappen (MOW). Per 1 september 2020 wordt hij luitenant-kolonel van de Koninklijke Luchtmacht (KLu). “Ik heb ervaring in het vakgebied luchtmacht bewaking en ben de meeste tijd werkzaam binnen de meteorologische dienst van de KLu op vliegbases Gilze-Rijen, Volkel, Eindhoven en de Joint Meteorological Group op vliegbasis Woensdrecht”.

“In de periode dat ik werkte bij de faculteit heb ik meegemaakt dat de FMW als onderwijsinstelling een plek heeft verworven in de wereld van civiele universiteiten. Van een beperkte samenwerking met civiele universiteiten is dat nu veel beter verankerd en de civiele erkenning van de eigen bacheloropleidingen en vooral ook de Masters hebben hieraan bijgedragen”.

Rob heeft zich sterk vanaf de beginperiode ingezet voor de het opzetten van de opleiding voor luchtmachtofficieren van het ‘korte model’ met (toenmalige) luitenant-kolonel Johan de Jongh. Ook heeft hij bijgedragen aan de eerste stappen voor een erkende bachelor Krijgswetenschappen door het mee bouwen aan het curriculum en de eerste studiegids onder leiding van (toenmalig) kolonel Ton de Munnik.

“Ik heb vooral veel voldoening uit het verzorgen van onderwijs en het begeleiden van (inmiddels een paar duizenden) jonge officieren tijdens hun eerste opleidingen binnen Defensie en de luchtmacht in het bijzonder. Het geeft me energie om bij te dragen aan een goede start van hun carrière”.

Mijn grootste uitdaging

“Dat ik mij persoonlijk ontwikkelde door het volgen van wetenschappelijke studies aan de Universiteit Utrecht. Het werk aan de FMW vereist een afgeronde wetenschappelijke studie van het personeel. De kans die de FMW mij gaf om mijzelf te ontwikkelen op dat vlak was geweldig. Als Officier meteorologie ben je vakspecialist, maar dat is iets anders dan docent in een

wetenschappelijke omgeving. Al nam ik als vakidoot natuurlijk wel de invloed van het weer en terrein ook mee in de lesvoorbereiding en de vele planningsoefeningen binnen de verschillende opleidingen”.

Blijvende herinnering

“Leuke momenten blijven heel goed bij. De verschillende saamhorigheidsmomenten met de sectie MOW waren geweldig”. Rob noemt specifiek een diner in Breda met de gehele groep en partners. “Dit helpt om het thuisfront te betrekken bij het werk”. Hij noemt ook de (werk) bezoeken aan de Baltische Staten of aan de Britse Defensie Academie in Shrivenham met de gehele sectie. En de vele leerzame battlefieldtours met studenten naar Ieper, Normandië en andere defensielocaties.

Een specifieke herinnering zal Rob altijd bij blijven: “Maar wat te denken van het meevliegen met een F-16 want ‘een docent Air Power moet ook gevlogen hebben’, zo was de motivatie van voormalig collega luitenant-kolonel Frank van der Meiden”.

De noodzaak voor goed opgeleide officieren

“Als ik één ding wil noemen is de rode draad door al die jaren dat de FMW zich blijkbaar iedere keer moet bewijzen als nuttig instituut binnen de officiersopleidingen. Dat strookt niet met de positie die de FMW heeft als erkend wetenschappelijk onderwijsinstituut en in de nabije

toekomst mogelijk als onderzoeksinstituut. De noodzaak voor goed opgeleide officieren, maar ook manschappen en onderofficieren, wordt in elke kersttoespraak of officiële gelegenheid benadrukt. De FMW is op elk niveau op de een of andere wijze betrokken bij die opleidingen”. “Het nut van de wetenschappelijke opleiding blijft toch een discussiepunt. Ik kan dan alleen maar verwijzen naar één van de belangrijkste redenen waarom de Koninklijke Militaire Academie werd opgericht door besluit nummer 27 van 29 mei 1826 door Koning Willem I. De Koninklijke Militaire Academie werd vanaf 1936 een academie voor officieren van alle wapens, de officieren van de luchtvaartafdeling, maar ook voor een militaire opleiding inclusief de bestudering van de krijgskunst in haar gehele omvang op basis van wetenschappelijke grondslagen. De FMW bestaat officieel 15 jaar, echter de noodzaak voor een wetenschappelijke basis voor de initiële officiersopleiding bestaat al ruim 194 jaar. Misschien toch iets om te blijven onthouden”.

Rob merkt tot slot op dat het voor velen misschien een wonder is dat hij al 20 jaar werkt bij de KMA en FMW. Sterker nog, Rob hoopt zijn loopbaan af te kunnen sluiten bij de FMW. “De werkomgeving is zo boeiend en kent bijna geen grenzen voor het vergaren van kennis dat de komende jaren net zo snel zullen gaan als de afgelopen jaren. En dat geldt ook voor het werken met vele collega’s met verschillende achtergronden die het werk hier op de FMW voldoening en plezier geeft. Want als mijn collega’s wisselen dan kan ik toch lekker blijven zitten”.

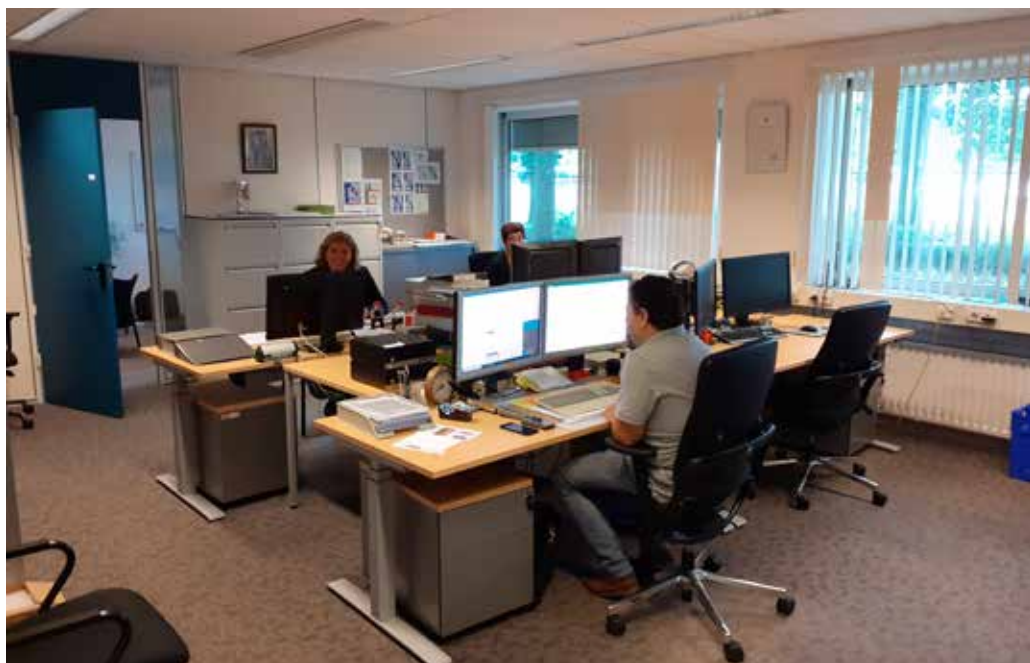
Onder de loep: Rolf van Sprang en Annie Peeters

Rolf van Sprang FMW locatie Den Helder	Annie Peeters FMW locatie Breda
Positief:	Positief:
werkomgeving	samenwerking met collega's
Storend:	Storend:
wisselvalligheid in persoon en beleid	opnieuw "het wiel" uitvinden
Cijfer werkplek:	Cijfer werkplek:
9	9
Karakter Rolf:	Karakter Annie:
sociaal	collegiaal
Beste eigenschap:	Beste eigenschap:
eerlijk- en openheid	behulpzaam
Slechtste eigenschap:	Slechtste eigenschap:
te positief kritisch	mezelf wegcijferen
Collegievrijheid:	Collegievrijheid:
past in profiel van aankomend defensiemanager	hoort bij wetenschappelijk onderwijs
Bang voor:	Bang voor:
hoogte	COVID
Trots op:	Trots op:
loyaal onderwijsbureauteam	mijn gezin
Spijt van:	Spijt van:
hindernisbaan nemen op hoogte	weet ik niet
Lijfspreuk:	Lijfspreuk:
eerlijkheid duurt het langst	komt goed!
Mooiste plek locatie Den Helder:	Mooiste plek locatie Breda:
hoofdgebouw KIM	Vijver complex De La Reyweg
Lelijkste plek locatie Den Helder:	Lelijkste plek locatie Breda:
voormalige timmermanswerkplaats	Prins Bernhard Paviljoen Kasteelplein
Moeilijkste in mijn werk:	Moeilijkste in mijn werk:
uniformiteit bewaken	bewaken van continuïteit
Makkelijkste taak als bureauhoofd:	Makkelijkste taak als bureauhoofd:
aansturing team	contact met medewerkers en collega docenten
Wist u dat binnen het onderwijsbureau... :	Wist u dat binnen het onderwijsbureau... :
ik de enige man ben	een gemoedelijke sfeer heerst
Grootste verandering FMW afgelopen 15 jaar:	Grootste verandering FMW afgelopen 15 jaar:
alle opleidingen geaccrediteerd	accreditatie opleidingen en masteronderwijs
Gouden tip namens jou:	Gouden tip namens jou:
korte lijnen houden	saamhorigheid

Onderwijsbureau locatie Den Helder

Onderwijsbureau locatie Breda

Als jij één week decaan van de FMW mocht zijn, wat zou je dan doen, aanpakken en/of veranderen?

Aan het FMW personeel is gevraagd wat zij zouden doen als ze een week de decaan van de FMW zouden zijn. Hieronder staat een aantal van de reacties.

“Een jaarlijkse ‘Meet the FMW-dag’ organiseren”

“Meer tijd en ‘incentive structures’ organiseren voor het onderzoek naast onderwijs binnen de FMW”

“Docenten stimuleren om meer actief contact te zoeken en behouden met operationele eenheden en hen ook mee te laten gaan met maritieme en militaire oefeningen van bijvoorbeeld KIM en KMA”

“Ik ben al erg blij dat Patrick Oonincx deze moeilijke functie wil vervullen en hij doet dat uitstekend. In een week verander je sowieso niet veel. Misschien zou ik iets informeels opzetten waarin cadetten, adelborsten, KMA, KIM en FMW elkaar in ontspannen sfeer ontmoeten of de mogelijkheid creëren dat docenten van de verschillende vakgroepen met een zekere regelmaat enige tijd meedraaien bij een andere vakgroep. Dit zou multidisciplinariteit en collegialiteit nog meer kunnen bevorderen”

“Verhuizen naar Kasteel van Breda en proberen de betrokkenheid en samenwerking FMW met de andere NLDA-opleidingsinstituten te vergroten”

“In de week dat ik decaan zou zijn, zou ik alle personeelsleden van de drie vakgroepen door elkaar hutselen. Zodat ze een beter inzicht krijgen wat er allemaal speelt binnen de andere vakgroepen. Na die week gaan we weer terug naar de originele situatie...”

“Elke week een borrel met buffet regelen! Ik zou de verhuizing van onze FMW-locatie Breda naar het Kasteel van Breda bevorderen, maar eigenlijk is het doodzonde dat KMA, KIM en FMW niet gezamenlijk op één locatie zitten”

“Het eerlijkste antwoord is: ik zou een week (die week) vrij nemen”.

“Ik zou vooral investeren in de relatie tussen werkveld, onderzoek en onderwijs. Deze drie kunnen nog veel intensiever samen worden gebracht. Soms zal de trigger uit de ene hoek komen, soms uit de andere hoek, maar het moet altijd in samenhang worden bekeken, want dat maakt ons juist zo uniek. ....”

“De relatie tussen FMW en KMA/KIM nóg meer onder het vergrootglas leggen, om zo te komen tot een betere wisselwerking”

“De verhouding tussen Kort Model en Lang Model opleiding herbezien, waarbij ik voor het Korte Model onderwijs meer mankracht zou regelen. Ik zou een nieuw gebouw zoeken, dat meer inspireert dan het huidige. Ik zou een serieus te nemen studentenmentorat instellen en Rob Benning, Thijs Cremers, Annie Peeters, Farah van Son en Lisette Vos een ruimhartige loonsverhoging geven en een hele set aan medailles”

“Als decaan zou ik vooral kijken naar wat zich buiten de FMW afspeelt. Welke kansen en bedreiging zijn er in onze omgeving. Bedreigingen: Ik verwacht binnen de komende jaren weer een recessie waarbij de overheid moet gaan bezuinigen. Hoe zal dit uitpakken voor defensie en meer specifiek de FMW? Bij een nieuwe bezuinigingsronde kunnen eventueel weer vragen worden gesteld over de meerwaarde van de FMW .... Om dit te voorkomen moeten we de kracht van onze opleiding meer uitbuiten en verkopen. Dit moeten we samen doen met het KIM en de KMA. Wat de officiersopleiding uniek maakt is de combinatie van persoonsvorming, militaire vorming en academische vorming. Kansen: De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat defensie innovatief en adaptief moet zijn en onderzoek nodig heeft om deze veranderingen te kunnen monitoren en daarop aan te kunnen passen. Hier zie ik een belangrijk rol voor de faculteit en meer specifiek voor het onderzoek dat we uitvoeren..... Mogelijk kunnen we onderzoekers van de faculteit (deels) vrijstellen van onderwijs en detacheren bij een onderdeel van Defensie als consulent of onderzoeker. Hiermee vergroten we onze zichtbaarheid en kunnen we ook onze meerwaarde aantonen.....”

Interview met CDRE prof. dr. F.P.B. Osinga en BGEN prof. dr. P.A.L. Ducheine

Commodore prof. Frans Osinga, voormalig gevechtsvlieger en sinds 2010 Hoofd van de Vakgroep Krijgswetenschappen van de FMW, en brigade-generaal en militaire jurist prof. Paul Ducheine zijn beiden militair hoogleraar. Met een rijk cv en een schat aan ervaring vertellen beide professoren over hun visie op de faculteit, het werk daarbuiten en over de uitdagingen in de toekomst.

Militair hoogleraar én gepromoveerd: het is een unieke situatie waarin beiden verkeren. “Je bent hiermee een rolmodel voor cadetten en adelborsten, een gegarandeerde levensader naar de krijgsmacht. Je bent ambassadeur voor zowel de faculteit als de Nederlandse krijgsmacht”, aldus prof. Ducheine. Prof. Osinga is het hiermee eens. “Je kunt een brug slaan tussen de civiele academische community en de militaire community. Je kunt de kennisgebieden met elkaar verbinden door de academische wereld toegang te geven tot het militaire kennisdomein en het militaire domein kun je voorzien van kennis vanuit de academische wereld.” Volgens prof. Osinga is het juist die brugfunctie die de samenwerking zo vruchtbaar maakt. “De civiele academici hebben veelal geen toegang tot de kennis van de krijgsmacht. Ze weten vaak niet voor welke uitdagingen wij staan.

Juist in het onderwijs kun je die link leggen tussen enerzijds de militaire praktijk en anderzijds wetenschappelijke inzichten.”

Meer militair hoogleraren

Het hoogleraarschap bekleden en het hebben van een militaire achtergrond zien zowel prof. Ducheine als prof. Osinga als een absolute meerwaarde. “Het gaat tijdens de opleidingen niet alleen om de fysieke capaciteit. De conceptuele componenten, de manier van denken, die ontwikkeld moeten worden zijn net zo belangrijk.” Prof. Ducheine vult aan: “Het militaire hoogleraarschap helpt de vakgroep om toegang te krijgen tot bepaalde kennisdomeinen en deze beter te ontsluiten binnen de krijgsmacht. Het draagt tevens bij aan het creëren van draagvlak voor dat betreffende kennisgebied. Daarnaast is het een toegevoegde waarde voor het onderwijsprogramma wat hier wordt verzorgd.” En dat laatste is belangrijk. Zo spreekt Prof. Ducheine uit eigen ervaring: “Zelf heb ik als cadet ervaren dat het af en toe lastig is wanneer

een civiele hoogleraar geen militaire ervaring heeft. Zeker als het om de praktijk gaat. Er mogen meer militairen zitten op dit soort functies.”

Van buiten naar binnen en vice versa

Zowel prof. Ducheine als prof. Osinga zijn extern verbonden aan respectievelijk de Universiteit van Amsterdam en Universiteit Leiden. Dat maakt het mogelijk om de faculteit vanuit ‘vreemde’ ogen te bekijken. Prof. Ducheine ziet dit als voordeel: “Je wordt gedwongen om afstand te nemen en kritisch te kijken naar je eigen vakgebied en de krijgsmacht zelf”. Op de vraag hoe die externe wereld, zoals de universitaire wereld tegen de faculteit aankijkt, antwoordt prof.

Osinga: “Bij de oude generatie academici wordt het nog altijd als niet gepast gevonden dat een universiteit onderzoek doet naar oorlog. De jongere generatie kijkt echter met jaloezie naar de binding die wij hebben met het militaire kennisdomein. Zij zien niet alleen die multidisciplinariteit, maar ze zien ook dat oorlog een voortdurend aanwezig fenomeen is waar de westerse wereld mee te maken heeft en waar we onze Nederlandse militairen voor inzetten.” Dat maakt dat de gedoeerde bachelor vakken populair zijn: ze worden maximaal bijgewoond door 100-120 studenten. Het publiek is breed: studenten komen vanuit Amsterdam, Leiden, Delft, Rotterdam, maar ook internationaal. “Vanuit dit publiek zijn al diverse mensen naar me toegekomen met de vraag wat de mogelijkheden zijn om te werken in het mooie bedrijf genaamd de krijgsmacht. En welke opties er zijn om officier te worden. Oorlog is dagelijks in de media, dit is zeker een factor die meespeelt.” Ook prof. Ducheine ziet dit effect: “Zodra er ergens een conflict is op de wereld, willen mensen weten hoe dat zit. Die aandacht zorgt ervoor dat het studentenaantal soms verdubbelt.”

Wel ziet prof. Ducheine dat KIM en KMA een sterkere merknaam hebben dan de faculteit. “Mensen zijn echter aangenaam verrast als je de situatie uitlegt.” Prof. Osinga haakt aan: “Daarom zijn de accreditaties zo belangrijk en uiteindelijk zo succesvol. Ze hebben een impuls gegeven aan het bestaansrecht van de faculteit en haar op de markt gezet, ook in academisch Nederland. We zijn niet enkel een beroepsopleiding, maar een volwaardig academisch instituut. Niemand twijfelt meer aan het belang van krijgswetenschappen.”

Unicum

Een eigen master op de Faculteit Militaire Wetenschappen is een unicum en van groot belang voor Defensie. “Een dergelijke master bestaat gewoonweg niet in de civiele wereld”, aldus

prof. Ducheine. Hij vervolgt: “Tot op bachelor niveau pak je de grote lijnen op, terwijl een master een verdiepingsslag biedt. Het is een verdere professionalisering van je vak, zoals een arts zich specialiseert in cardiologie. Iedere branch moet zichzelf verder ontwikkelen, dat geldt bij ons ook. Het enige verschil met de buitenwereld is dat die professionalisering bij ons geïnstitutionaliseerd is. De masters bieden ons professionals die in de kern van de krijgsmacht kunnen opereren, met alle politiek en voorwaarden die eromheen hangen. Maar we hebben ook mensen nodig die blijvend naar de buitenwereld kijken.” Prof. Osinga sluit zich hierbij aan: “Door deze unieke situatie komen veel civiele studenten naar ons toe. We openen als het ware een *black box* die nergens anders geopend wordt. Bij een studierichting zoals Master Security Studies of International Politics gaat het over internationale organisaties en oorzaken van conflicten. Die diepgang en cohesie van vakken over wat de krijgsmacht doet en de theorievorming daarvan, kom je nergens tegen.”

Die verdiepingsslag is niet alleen goed voor Defensie, maar ook voor de officieren zelf. “Veel officieren doorlopen hun carrière zonder een omgeving waarin ze kunnen reflecteren op hun ervaring. Veel van onze studenten komen tussen hun 30e en 40e levensjaar bij ons en vertellen: “Met deze kennis kan ik mijn ervaring in een context plaatsen. Nu begrijp ik wat ik heb meegemaakt.” Het contextualiseren en het hebben van een mogelijkheid tot reflectie is heel belangrijk. Je biedt een denkkader wat hen in staat stelt om op een hoger abstractieniveau na te denken over de functie van hun krijgsmachtdeel in het militaire instituut. De omgeving waarin deze mensen werken wordt complexer. Oorlogsvoering wordt complexer. Het is daarom des te belangrijker dat er een onderwijsprogramma is ontwikkeld om die complexiteit te kunnen begrijpen”, aldus prof. Osinga.

Opening master MSS door Secretaris-Generaal Erik Akerboom in februari 2013

Na de master

“Vanuit de master is het vervolgens weer mogelijk om promovendi te zoeken die als docent ingezet kunnen worden, maar ook zeker binnen Defensie tot hun recht komen”, vervolgt prof. Ducheine. “We werken in een enorm kennisintensief bedrijf.” Het vervolg op die loopbaan vindt zo nu en dan ook internationaal plaats, zo merkt prof. Osinga op. Die internationalisering is tevens een kenmerk van de master. Toch is de doelgroep beperkt internationaal: het merendeel van de studenten komt namelijk uit Nederland. Volgens prof. Osinga is dat niet vreemd. “We hebben een master ontwikkeld die primair ingesteld is op de behoefte van de Nederlandse krijgsmacht. Het onderwijsmodel is erop ingericht dat studenten zo min mogelijk van hun eigen functie af zijn. Daarom wordt de master in deeltijd aangeboden. In de praktijk is het moeilijk om buitenlandse officieren aan te trekken die hier elke vrijdag kunnen zijn.” Op de vraag of de master dan voltijds aangeboden moet worden, antwoordt prof. Ducheine: “Dat animo is er zeker, we kunnen zo een klas vullen. Het grootste nadeel is echter dat er dan geen mix is met betrekking tot militaire expertise. En daar gaat het juist om: de uitwisseling van expertise en theorie. Niet alleen van student en docent en vice versa, maar ook tussen studenten.”

De waarde van een militair docent

Met het enthousiasme voor de opleidingen onder studenten zit het dus wel goed. Het verkrijgen van militaire docenten daarentegen verloopt minder soepel. Prof. Ducheine ligt toe: “We hebben te maken met allerlei personeelstekorten en verandertrajecten waar mensen voor ingezet worden. Het is dus een kwestie van schaarste. Maar ook van kwalificatie: iemand moet wel de juiste kennis, capaciteiten en eigenschappen hebben.” Prof. Osinga haakt aan: “Die schaarste hebben we ook deels zelf veroorzaakt. We willen goede mensen om de kwaliteit van ons onderwijs te kunnen handhaven. Gelukkig zien we wel een toenemend enthousiasme onder het personeel. Mijn zorg is overigens niet zozeer het vullingsprobleem. Mijn grotere zorg bestaat uit het feit dat we de krijgsonderdelen voortdurend moeten overtuigen van het belang van een lange master- of bacheloropleiding. De kern van onze output is het opleiden van hoogwaardige officieren die academisch zijn opgeleid. Dit is een integraal onderdeel binnen ons onderwijsprogramma. Deze urgentie wordt niet altijd gedeeld.” Prof. Ducheine: “We moeten echter niet vergeten waar we vandaan komen. We zitten nu in een overgangsfase waarin een nieuwe generatie volledig wordt opgeleid tot hoogwaardige officiers. Dit zijn bewegingen van een mammoettanker, die draai je niet even 180 graden om.”

Toekomst

Over wat de toekomst de faculteit brengt, zegt prof. Ducheine: “We werken in een organisatie die mensen opleidt om in een crisis professioneel te kunnen functioneren. Ik hoop dat onze eigen organisatie ook in staat is om met een crisis om te gaan en dat we onder druk van bezuinigingen niet al te bureaucratisch worden. We kunnen ontzettend efficiënt werken, maar in mijn ogen is het niet altijd even effectief. Ik hoop dat we wendbaarder worden. Dat komt

de creativiteit en kwaliteit van het onderwijs zeker ten goede. Prof. Osinga sluit zich daarbij aan: “Het handhaven van de huidige kwaliteit en opleidingsvorm is al een hele uitdaging op zich. We hebben te maken met een capaciteitsbeperking dus we moeten voorkomen dat we een grotere variëteit aan problemen ondervinden. Daarnaast moeten we zorgdragen voor het verder professionaliseren van het onderzoek, inclusief het verstevigen van de ondersteunende organisatie. Dan denk ik niet alleen aan het aantrekken van onderzoeksgeld, maar ook het verder professionaliseren van de backoffice en de faciliteiten daaromheen.” Prof. Ducheine sluit het gesprek: “Het is belangrijk dat we begrip en respect voor elkaar hebben. We hebben een gemeenschappelijk doel, namelijk goed onderzoek doen en goed onderwijs verzorgen. Laten we vanuit een goede en nauwe band samen een oplossing zoeken en elkaar niet uitsluiten.”

Wetenschappelijke Advies Raad

De Wetenschappelijke Adviesraad (WAR) is het orgaan dat het bestuur van de FMW gevraagd en ongevraagd adviseert op het gebied van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Desgevraagd adviseert de WAR ook het stichtingsbestuur. Daarnaast heeft de WAR specifiek tot taak om de wetenschappelijke onafhankelijkheid van de FMW te waarborgen.

Vaardag met leden Stichtingsbestuur, WAR en Faculteitsbestuur in 2012

Wetenschappelijke Advies Raad, 2018

Tom Bijlsma blikt terug op 15 jaar FMW

Op mijn 18^e kwam ik naar Breda als cadet op de KMA. Ik ben van promotie '85 en heb daarna 10 jaar op verschillende functies bij de landmacht gewerkt. Daarna ben ik naar het bedrijfsleven overgestapt, nog wel reservist gebleven en heb ik 5 jaar als managementtrainer en -consultant gewerkt. In 2000 begon ik als docent bij de KMA en maakte dus de ontwikkeling naar de FMW mee. Vanuit het vakgebied Management & Organisatiekunde heb ik me als docent altijd bezig gehouden met het managen van processen, kwaliteit, veranderingen en de vele aspecten die er bij horen.

Belangrijkste veranderingen binnen de faculteit

Eigenlijk zijn er twee belangrijke veranderingen. Allereerst natuurlijk de accreditatie van onze opleidingen. Dat we WO-erkend onderwijs voor onze bachelors en masters verzorgen.

Een andere verandering is dat het Bredase deel van de faculteit verbannen is van het Kasteel van Breda naar onze huidige locatie aan de Hogeschoollaan. Van de 7 etages in gebouw H, en daarmee ook gelijk separate secties of stammen, naar een toegankelijker gebouw. Het voordeel hiervan is dat dit leidde tot meer onderling contact binnen de FMW. Maar het grote nadeel is dat we geheel los van de KMA staan waardoor er communicatieproblemen met KMA ontstaan en er wrevel en een leemte is in het begeleiden van de cadetten/adelborsten.

Tom vindt het heel belangrijk dat docenten de 'vele werelden' goed kennen. Naast de wetenschappelijke opleiding en het onderzoek, is dat de militaire wereld (van KMA en KIM tot aan het Ministerie van Defensie met de hele (inter)nationale context) en de vorming van cadetten en adelborsten (van corps tot en met officier). "Pas dan kun je echt invulling geven aan de 'reflective practitioner' of 'thinking soldier'. Ik denk dat ik die werelden redelijk ken en ook bruggen probeer te bouwen samen met en voor anderen".

Grootste uitdaging en blijvende herinnering

Mijn promotie tot doctor in 2009 was mijn grootste uitdaging en blijvende herinnering. Naast het blijven verzorgen van onderwijs heb ik in 4 jaar mijn onderzoek afgerond. Het op de dag zelf vieren met familie, collega's en vrienden, deels op het Kasteel van Breda, deels op Tilburg University is een mooie herinnering.

Tot slot is het Tom's grote wens dat de FMW weer verhuist naar het Kasteel van Breda. Stuivertje wisselen met de staf NLDA die in zijn ogen deels naar de Kromhout kazerne zou kunnen verhuizen (net als de andere ondercommandanten van DOSCO) en deels naar het FMW-gebouw. "Dan is wat mij betreft het internaatsysteem voor de cadetten en adelborsten weer compleet. Een andere kans die hier uit voortvloeit is een betere afstemming van de 3 pijlers van de NLDA. Misschien bereiken we dan eindelijk synergie".

In de prijzen gevallen studenten en medewerkers FMW: diverse intranet berichten uit het jaar 2017

Best teacher award voor FMW docent

08 juni 2017

Professor Sjo Soeters, docent en onderzoeker aan de Faculteit Militaire Wetenschappen, won gisteren in Salamanca een van de twee 'Best teacher' awards. Deze prijzen werden uitgereikt

tijdens de eerste diploma uitreiking van de European Joint Master's in Strategic Border Management (EJMSBM). Dr. Djemal Duric won dezelfde prijs als beste docent vanuit de border guard community. Dr. Tessa op den Buijs, ook als docent en onderzoeker verbonden aan de FMW, behoorde tot de 4 genomineerden voor de prijs. Twee jaar later ontving Tessa zelf deze prijs.

Proefschrift Luchtmachtster wint Caforio award

29 juni 2017

Memoires van naar Afghanistan uitgezonden militairen zijn opvallend genoeg vaak positief van toon. Slechts 39 procent van de autobiografieën heeft een plot gekenmerkt door desillusie. Dat blijkt uit promotieonderzoek van overste Esmeralda Kleinreesink naar Afghanistan-memoires. Met de handelseditie van haar proefschrift 'On Military Memoirs' won zij gisteren tijdens de jaarlijkse European Research Group on Military and Society (ERGOMAS) conferentie in Athene de Caforio award.

Prestigieuze prijs voor dr. Moelker

07 november 2017

Afgelopen vrijdag ontving dr. Rene Moelker, universitair hoofddocent Krijgsmacht en samenleving aan de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW), de Morris Janowitz Career Achievement Award. Deze prijs wordt in Washington toegekend door het Inter University Seminar on Armed Forces and Society aan een beperkt aantal senior-wetenschappers wier carrière blijk geeft van uitstekende studie van de studie van Krijgsmacht en Samenleving en dienstverlening aan dit vakgebied.

René Moelker kreeg deze prijs niet alleen voor zijn publicaties en werk binnen de militaire sociologie maar ook omdat hij bijgedragen heeft aan de wetenschappelijke organisaties die de militaire sociologie bevorderen. Hij was president van de European Research Group on Military and Society. FMW-collega professor Sjo Soeters ging hem in 2015 voor.

Prijs voor scriptie over afschrikking cyberwapens

13 oktober 2017

Hugo Vijver ontving vandaag de KVBK-prijs (Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap) voor de beste masterscriptie. Vijver onderzocht voor zijn master Military Strategic Studies de vraag of de offensieve capaciteit van het Defensie Cyber Commando ook de strategische functie van afschrikking ondersteunt. KVBK-vice-voorzitter commodore professor Frans Osinga: "Op heldere wijze bepaalde Vijver

de kenmerken van cyberwapens en stelde vast dat onder condities wapens voor afschrikking kunnen worden ingezet. Uiteraard moet Nederland over cybercapaciteiten beschikken. Daarboven moet een strategie bestaan die voorschrijft hoe en waarom deze capaciteiten aan te wenden. Ook die moet bekend zijn, zodat de potentiële dreiging met de inzet van cyberwapens geloofwaardig is én herleidbaar naar Nederland. Bovenal moet Nederland de politieke en publieke wil hebben om cyberwapens in te zetten."

Scriptieprijs KNVTS en de Verolme Trust

01 december 2017

LTZ3(TD) Jordi Ziere heeft de prijs van de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Technici op Scheepvaartgebied (KNVTS) en de Verolme Trust voor de 'Beste van de Beste' afstudeerders van een maritiem technische opleiding gewonnen met zijn bachelor scriptie. Voor deze prijs waren 9 genomineerden van 9 opleidingen, die alle de KNVTS Maritime Students Awards prijs hebben ontvangen voor de beste scriptie van hun opleiding. Jordi krijgt, behalve de KNVTS-prijs met een oorkonde en een geldbedrag van €500 voor persoonlijk gebruik, ook een bedrag van €2500 die hij naar eigen inzicht aan een opleiding kan besteden. LTZ Ziere volgt de bachelor-opleiding Militaire Systemen en Technologie aan de Faculteit voor Militaire Wetenschappen.

Jan Gmelich Meijling scriptieprijs uitgereikt tijdens de NIDV-Beurs

01 december 2017

De razendsnelle veiligheidsontwikkelingen vragen om een wendbare krijgsmacht. Daarvoor wil Defensie samenwerken met andere partijen. De Nederlandse Industriebeurs voor Defensie en Veiligheid (NIDV) is een mooi platform om met het bedrijfsleven in contact te komen.

Ook vond de uitreiking plaats van de Jan Gmelich Meijling scriptieprijs over Defensie en/of veiligheid. Luitenant-ter-zee 3 (TD) Perry Eeuwijk won met zijn scriptie voor de bachelor Militaire Systemen en Technologie. Aan de prijs is een bedrag van € 2.500 verbonden en een praktijkdag bij een uitvoerende dienst.

Cybersymposium juni 2012

Hoe zien FMW-medewerkers de FMW over 15 jaar?

Aan de FMW medewerkers is gevraagd hoe zij de FMW over 15 jaar zien. Een greep uit de antwoorden:

“Als een vooraanstaand academisch war studies centre in Nederland en Europa”

“Go-to instituut voor wetenschappelijk onderzoek over het functioneren van Defensie in een netwerk van relaties”

“Drie top-bacheloropleidingen en gewilde cursussen en seminars voor senior militair en civiel personeel binnen Defensie, en een nationaal (of Europese) leider op het gebied van militair en veiligheidsonderzoek”

“Nog steeds een stabiele factor in het wetenschappelijk onderwijs, aangevuld met een verbeterd onderzoeksprogramma op basis van research center(s) die vragen / problemen van defensie-eenheden, de Bestuursstaf en het Ministerie beter kunnen onderzoeken en terugkoppelen”

“Als het go-to kennis instituut van Defensie, waar capaciteit beschikbaar is om snel te publiceren over actuele zaken”

“Het kennisinstituut van Defensie waar je terecht komt voor onderzoek en onderwijs”

“Op het Kasteel, met elke week een buffet met borrel en met mij als decaan. Idealiter zijn we dan erkend als universiteit. Tegelijkertijd zullen we moeten zorgen om de band met de krijgsmacht niet te verliezen. We zullen militaire docenten moeten zien te behouden, zelfs als de krijgsmachtdelen aan ze trekken. We ontleen aan die verwevenheid ons bestaansrecht”

“Ik hoop vooral dat we de mooie dingen (3 prachtige bacheloropleidingen en 4 relevante masteropleidingen) kunnen bestendigen. Ik hoop ook dat we sommige opleidingen nog mooier kunnen maken zoals een introductieweek in de bacheloropleiding MBW waarin de basis wordt gelegd voor de toegevoegde waarde van interdisciplinariteit, meer keuzeruimte hebben kunnen creëren in het bacheloronderwijs (een keuzevak in zowel in het 2e als het 3e jaar) en meer en daardoor duidelijkere werkveld specifieke stromen hebben om tegemoet te komen aan de wensen van het werkveld. .... En tenslotte hoop ik dat Defensie als eerste bij vraagstukken in de organisatie haar oor te luisteren legt bij de kennis die aanwezig is op de FMW”

Een aantal diploma uitreikingen

Bachelordiploma uitreiking 2012

Bachelordiploma uitreiking 2014

Bachelordiploma uitreiking 2015

Bachelordiploma uitreiking 2016

Bachelordiploma uitreiking 2017

Master MSS diploma uitreiking 2015

Master MSS diploma uitreiking 2016

Master MSS diploma uitreiking 2018

Master MSS diploma uitreiking 2019

Diploma uitreiking master EJMSBM 2017

Kort interview met Thania Patrick

Kan je een korte introductie van jezelf geven?

Ik ben Thania Patrick en werk als managementassistent bij de vakgroep Krijgswetenschappen. Ik ben als uitzendkracht begonnen in 2005 bij de afdeling Materiële en Logistieke Wetenschappen. Sinds 2006 heb ik een vaste aanstelling bij vakgroep Krijgswetenschappen.

Wat was de belangrijkste verandering in de periode dat je werkte bij de FMW?

Het moment dat mijn duo collega heeft gesolliciteerd naar een andere functie bij een ander krijgsmachtonderdeel en ik een fulltime functie heb gekregen bij de vakgroep Krijgswetenschappen. Op dat moment mocht ik in mijn eentje een vakgroep ondersteunen met meer dan 40 personen.

Welke gebeurtenis bij de FMW zal je altijd bij blijven?

Ons werkbezoek in 2007 met de vakgroep naar de Defensie Academie in Shrivenham, Engeland. Het was een saamhorigheid met een officieel tintje. Doel was om kennis en informatie te delen met een vergelijkbaar academie.

Wat ik verder nog wil zeggen is....

Dat ik altijd nog met heel veel plezier naar het werk kom. Dit is mede te danken aan mijn lieve collega's. Ik hoop dat de FMW nog heel lang mag blijven bestaan!

Een aantal oraties en afscheidsredes van FMW hoogleraren .....

Oratie prof. dr. ir. Almer van der Stoel, 2007

Oratie prof. dr. Herman Amersfoort, 2007

Oratie prof. dr. Tim Grant, 2008

Oratie prof. dr. Desiree Verweij, 2008

Oratie prof. drs. dr. Leon Rothkrantz, 2010

Oratie prof. dr. ir. Patrick Oonincx 2010

Afscheidsrede prof. dr. Tim Grant, 2012

Oratie prof. dr. Robert Beeres, 2013

Oratie prof. dr. Bob de Graaff, 2012

Oratie prof. dr. Paul van Fenema 2014

Afscheidsrede prof. dr. Herman Amersfoort, 2016

Oratie prof. dr. Herman Monsuur, 2017

Afscheidsrede prof. dr. Bob de Graaff, 2017

Oratie prof. dr. Theo Brinkel,
Universiteit Leiden (KVMO-leerstoel), 2018

Oratie prof. dr. Wim Klinkert 2018

Oratie prof. dr. ir. Georg Frerks 2018

Oratie prof. dr. ir. Robert van de Ketterij, 2019

Afscheidsrede prof. dr. Terry Gill, 2019

Oratie prof. dr. Myriame Bollen, 2019

Oratie prof. dr. ir. Bas Rietjens 2019

Oratie prof. dr. Eric-Hans Kramer, 2020

Een aantal collega's blikt terug op het onderwijs voor de Middelbare en Hogere Defensie Vorming (MDV en HDV) en de Verdiepingscursus Militaire Ethiek (VME)

De laatste vijftien jaar hebben diverse medewerkers van de Faculteit met hart en ziel onderwijs verzorgd in de HDV en de MDV. Dat hoeft niet te verbazen: de krijgsmacht maakt al zo'n twee eeuwen voor de hogere vorming van haar officieren gebruik van academici. Soms waren die loondienst en werkzaam bij KIM, KMA, of de hogere krijgsscholen zelf, vaker werden sprekers aangezocht met een verbintenis aan een civiele universiteit. Toen de FMW werd gevormd, ging die aloude praktijk gewoon door. Omdat haar personeelsbestand in die beginjaren sterk groeide, werd de Faculteit een plek waar militairen van de afzonderlijke krijgsmachtdelen, historici, ethici, logistici, wis- en natuurkundigen, juristen, politicologen elkaar ontmoeten. Daardoor lag het meer voor de hand dat het Instituut Defensie Leergangen (IDL) voor de hogere en middelbare vorming ook kennis die ze voorheen vooral extern betrok, nu van de Faculteit ging afnemen. Dat nam met name van 2011 een hoge vlucht.

De Faculteit verzorgt sindsdien een substantieel deel van het theoretische onderwijs, en is ook nauw betrokken bij de eindschrijftjes die de HDV-cursisten moeten schrijven. Jacqueline Heeren-Bogers, universitair docent Defensie-economie, was jarenlang als scriptie-coördinator belast met het vinden van begeleiders vanuit de FMW. Het viel echter niet altijd mee om in de agenda's nog een gaatje te vinden, herinnert ze zich. Waren er eenmaal begeleiders gevonden, dan bood die begeleiding ook de mogelijkheid om cursisten uit te dagen tot wetenschappelijke reflectie, iets wat de meeste cursisten ook konden waarderen. Dat kwam dan behalve in de scriptie zelf, ook tot uitdrukking in de thesis pitch aan het eind van de opleiding. Het houden van zo'n pitch is een kunst op zich en zou ook voor de FMW-opleidingen waar dat nu niet het geval is, de moeite van het overwegen waard zijn, vindt ze. Ook Jörg Noll, hoofddocent bij de sectie Internationale Veiligheidsstudies, doceert al jaren in de HDV. Daarnaast begeleidt hij studiereizen naar conflictgebieden en naar buitenlandse hoofdsteden. Zijn ervaring is dat die reizen hoog worden gewaardeerd door de cursisten. Juist daar valt vaak het kwartje en wordt het nut van theorie-onderwijs onderkend. Nolls collega Sabine Mengelberg benadrukt daarnaast dat die reizen haarzelf inzichten opleveren die ook weer gebruikt kunnen worden in ander FMW-onderwijs. Beide zien hun rol als docent vooral als een coachende en faciliterende, als *peer* tussen *peers*. De kruisbestuiving die in de HDV optreedt, treedt ook in de MDV op, zegt Eva van Baarle, universitair docent militaire ethiek. Cursisten-MDV putten voor praktijkvoorbeelden

van ethische dilemma's uit hun eigen ervaring en discussiëren daar vervolgens over. Die praktijkvoorbeelden vinden vervolgens ook hun weg naar het ethiekonderwijs in de bachelor en het kort-model onderwijs, en bieden ook aanknopingspunten voor haar onderzoek. Zo is de interactie tussen de twee instituten voor beide voordelig.

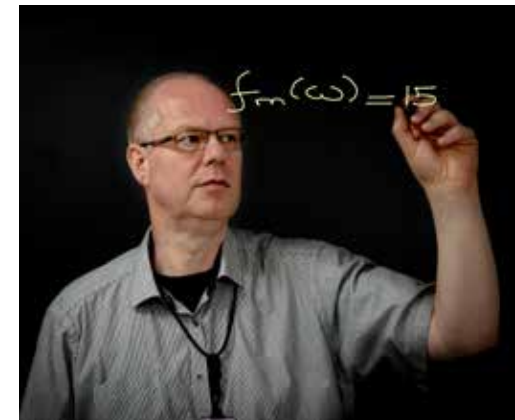
Verdiepingscursus Militaire Ethiek

Binnen de FMW is het een minder bekend stukje onderwijs, maar de kans is groot dat het krijgsmacht breed het bekendste stukje FMW is. In ieder geval is deze cursus door de Directie Veiligheid van het ministerie aangemerkt als *best practice*: de Verdiepingscursus Militaire Ethiek. Deze negendaagse cursus bestaat sinds 2006. Ze wordt vier keer per jaar in den lande aangeboden aan defensiepersoneel dat met (ethiek)onderwijs is belast, daaronder ook kaderleden van KMA en KIM. De cursus is erop gericht de spreekwoordelijke rugzak van deze defensie-opleiders (verder) te vullen met inzichten op het gebied van ethiek, integriteit en sociale veiligheid. De ervaring is dat de cursus, die draait om discussie en reflectie op het eigen doen en laten, als intensief wordt ervaren; de verantwoordelijke docenten, Eva van Baarle en Jolanda Bosch, geven daarom de voorkeur aan de locatie Brasserskade, omdat het een van de weinig plekken is waar de deelnemende onderofficieren elk een eigen kamer krijgen.

Cursus VME

Een terugblik door René Janssen

Mijn naam is René Janssen en heb toegepaste wiskunde gestudeerd aan de TU Delft met kansberekening als mijn specialisatie. In 2007 kwam ik als Universitair Docent Wiskunde en Operations Research werken in de vakgroep Militaire Technische Wetenschappen (MTW) in Den Helder. Ik ontmoette mooie collega's met eigen vakken maar een team zag ik niet. Lesgeven aan MS&T-adelborsten en cadetten in een internaatstelsel lag mij uitstekend omdat het niet alleen om het vak ging, maar ook dat je ook hun naam kent. Alleen het waren zo

weinig studenten! Kortom, er viel wel wat te verbeteren. Gelukkig waren er een aantal collega's die ook inzagen dat er iets moest gebeuren. En toen kwamen de bezuinigingen bij Defensie. Naast alle ellende die dit met zich meebracht, braken ook initiatieven voor vernieuwing door. Zo ontstond de zogenaamde MBT-variant binnen de MS&T-opleiding die wat meer technische bedrijfskundevakken aanbiedt. Daarmee was een brug geslagen naar de MBW-opleiding. Dit voldeed aan de wens vanuit het werkveld dat er ook behoefte was aan analytisch denkende technisch geschoolde officieren die niet alleen maar de 'harde' techniek deden. Vervolgens kwam de masteropleiding Military Technology, Processes and Systems (MTPS). Ik vond het prachtig om te zien dat er samengewerkt werd om een opleiding neer te zetten die past binnen de permanente educatie van defensiepersoneel. Het basisidee is dat studenten in deze masteropleiding een probleem van de werkvloer meenemen (*bring your own problem*), maar dat is niet noodzakelijk. Via hun thesis werken de studenten aan een relevant en concreet onderzoek voor defensie. De resultaten daarvan kunnen worden teruggekoppeld naar het verbeteren van het onderwijs en onderzoek.

Inmiddels ben ik Universitair Hoofddocent (UHD) Wiskunde en Operations Research en ben al enkele jaren lid van het Opleidingsbestuur van onze bacheloropleiding Militaire Systemen en Technologie (MS&T). In deze laatste functie heb ik bijgedragen aan een verder omvorming van de MS&T-opleiding: van een louter harde technische opleiding, naar een opleiding voor adelborsten en cadetten met wiskunde B in hun eindexamenpakket en die interesse in techniek hebben. Deze adelborsten en cadetten kunnen nog steeds harde technische vakken kiezen maar het studieaanbod is nu beter afgestemd op de vraag van defensie. We zijn immers een academische bedrijfsopleiding. Inmiddels heten we ook de genisten welkom in Den Helder.

Ik vind het prachtig te zien dat in de zogenaamde MPT-variant van de MS&T-opleiding zowel adelborsten van de zeedienst, mariniers en genisten vakinhoudelijk samenkomen. Het past bij mijn aard mensen op deze wijze bij elkaar te brengen. Langzaamaan heb ik bijgedragen om het beeld van het statisch gebouw voor de MS&T-opleiding te veranderen in een beeld van een dynamisch netwerk van vakken. De combinatie van aanpassingen in het aannamebeleid van adelborsten en cadetten en de nieuwe structuur van de MS&T-opleiding werpt inmiddels haar vruchten af. Zowel het aantal afstudeerders als het rendement van de MS&T-opleiding is fors toegenomen. De huidige resultaten komen overeen met wat bij aanvang van de opleiding 15 jaar geleden het doel was. Ik denk dat we daar allemaal trots op mogen zijn dat we dat samen voor elkaar hebben gekregen. Maar vernieuwingen gaan altijd door. Zo hoop ik dat wij binnen de komende jaren een grotere rol gaan spelen in het toegepaste onderzoek voor defensie en dat wij (meer) specialistische technologische cursussen aan kunnen bieden al dan niet in samenwerking met andere partijen rond onderwerpen als data-analyse, artificial intelligence, machine learning, etc. Op naar het 25-jarig jubileum als één team!

Cortège bij diploma uitreiking van de bacheloropleidingen, 2017

Interview professor dr. ir. Robert van de Ketterij

Robert van de Ketterij is sinds 1 oktober 2017 hoogleraar Systems Engineering bij de FMW. In zijn onderzoek zijn de ontwikkeling van complexe systemen onder extreme omstandigheden en het verminderen van de negatieve impact van deze systemen op de omgeving belangrijke terugkerende thema's. Van de Ketterij studeerde in 1993 af als scheepsbouwkundig ingenieur aan de faculteit scheepsbouw (tegenwoordig 3Me) van de Technische Universiteit Delft. Na zijn promotie op het gebied van steenmechanica werkte hij afwisselend in het bedrijfsleven en in de wetenschap. Na een periode als scheepsbouwkundig ontwerper van baggermaterieel te hebben gewerkt bij DAMEN Shipyards en IHC, ging hij in 2005 als Universitair Docent scheepsbouwkunde bij de faculteit van het KIM in Den Helder werken. Vervolgens werkte hij van eind 2007 tot eind 2017 als manager kennisontwikkeling en toepassing en later als directeur van het kenniscentrum bij IHC. In deze periode leidde hij een groot aantal onderzoeks-, en ontwikkelingstrajecten en gaf leiding aan ca. 70 Research & Development medewerkers. Robert van de Ketterij is naast hoogleraar ook vakgroepvoorzitter van de vakgroep Militair Technische Wetenschappen in Den Helder en voorzitter van het opleidingsbestuur van de technologische masteropleiding Military Technology, Processes and Systems (MTPS).

Robert vertelt vol enthousiasme over zijn eigen onderzoeksdomein. “De komende jaren moet er fors geïnvesteerd worden in onze krijgsmacht omdat veel van de huidige systemen verouderd zijn. De krijgsmacht krijgt ook andere taken onder andere omstandigheden. Onze nieuwe systemen moeten daarom in staat zijn om een grotere verscheidenheid aan missies uit te voeren.” Daar komt de dwingende randvoorwaarde bij dat Defensie niet langer uit mag gaan van een onbeperkte voorraad vrij toegankelijke fossiele brandstoffen voor het uitvoeren van haar operaties. De krijgsmacht zal dus zuinig om moeten gaan met energie. “Dat is zowel een beperking als een kans: door de vernieuwing van haar systemen heeft Defensie een unieke mogelijkheid om een grote verbetering door te voeren in haar energie systemen”.

Technologische master

De inzet van militaire systemen is één van de tracks van de masteropleiding MTPS die vanaf september 2017 verzorgd wordt door de FMW. Net als de andere masteropleidingen van de FMW betreft ook dit een master die in deeltijd verzorgd wordt, specifiek om het mogelijk te maken dat defensiemedewerkers vanaf functie de masteropleiding kunnen volgen. Robert benadrukt dat het geen 'harde' technische master is, maar een technologische master. De nadruk ligt op het reflecteren op technologische uitdagingen waar Defensie tegenaan loopt op basis van wetenschappelijke kennis. En om hierbij intermediair te zijn tussen de defensieorganisatie en de technici zodat gezamenlijk naar oplossingen gezocht kan worden voor deze problemen. Dit is ook de reden waarom de studenten van deze master bij voorkeur een aantal jaar ervaring hebben in de organisatie. Ze kennen daardoor de praktijk en kunnen problemen van de eigen werkplek in de opleiding brengen.

De eerste studenten zijn afgelopen jaar afgestudeerd en hebben hun masterdiploma ontvangen. Inmiddels is een pre-master gestart om de master MTPS ook toegankelijk te maken voor defensiemedewerkers die geen wetenschappelijke bacheloropleiding als vooropleiding hebben. Via de pre-master kunnen collega's met een HBO-achtergrond toegang krijgen tot de master MTPS. De pre-master wordt ook gebruikt om op bepaald gebied bij te scholen of om de kennis op bijvoorbeeld wis- of natuurkunde op niveau te brengen.

Rolmodel en doorontwikkeling

Robert benadrukt het belang van militaire docenten in de defensieopleidingen. Deze docenten fungeren als rolmodellen en hebben kennis van de militaire praktijk. Robert benadrukt het belang van opleiden. "Defensie moet durven te investeren in haar mensen."

Als leidinggevende vindt Robert het zelf ook belangrijk om te investeren in de ontwikkeling van medewerkers. Het grote verschil met zijn leidinggevende functie bij Defensie en bijvoorbeeld bij een bedrijf als IHC noemt Robert "de tucht van de markt". Als in een commercieel bedrijf een weeffout zit moet je daar wat aan doen, anders gaat het bedrijf failliet. Defensie is wat dat betreft een meer beschermde omgeving. "Laat mensen in hun waarden, maar ga wel het gesprek aan. Wat zien zij voor zichzelf in de toekomst? Wat zijn hun unieke capaciteiten en hoe blijven ze geboeid in dit werkveld?"

Een tweede verschil is de leeftijd van de gemiddelde werknemer. Die ligt bij de FMW hoger dan dat Robert in eerdere functies gewend was. "Maar de mensen uit mijn vakgroep zijn allemaal van een ongelooflijk hoog niveau". Robert benadrukt dat het belangrijk is om kennis binnen je organisatie vast te houden. "Maar dan moet je jonge collega's wel iets te bieden hebben".

Toekomst

Voor de toekomst ziet Robert mogelijkheden om meer samen te werken tussen de vakgroepen. De faculteit heeft wetenschappers op zoveel verschillend gebied in huis, daar ligt een schat aan kennis en kunde om in multidisciplinaire teams complexe vraagstukken op te pakken. "Als iets technisch kan en het is nuttig, dan wordt het gebruikt". De faculteit heeft ook wetenschappers in huis die op operationeel, juridisch, ethisch of gedragswetenschappelijk gebied iets over de inzet van die technologische ontwikkelingen kan zeggen. "Die heb je allemaal nodig." Wat dat betreft heeft Defensie haar eigen mini-universiteit in huis. Daarnaast stipt Robert nog een ander punt aan: "Durf te investeren in de lange termijn. De korte termijnproblemen krijgen vaak voorrang, dat is logisch. Maar durf ook naar de toekomst te kijken. Dan kan het soms zijn dat je *nee* moet zeggen."

Tot slot benadrukt Robert nogmaals het hoge werk- en denkniveau op de faculteit. Volgens hem ligt dat aan het feit dat mensen hun kennis op orde hebben. Maar dat is niet de enige factor: de betrokkenheid bij studenten is enorm groot. "Het zijn topspecialisten waar Defensie echt heel zuinig op moet zijn."

Dennis Krabbenborg, practicum docent Civiele Techniek

Na 7 jaar in de bouw te hebben gewerkt als werkvoorbereider (technische begeleiding, planning, en kwaliteitszorg bij grote infrastructurele projecten) ben ik in 2005 aangesteld als KMA practicumdocent Civiele Techniek. Kort daarna werd de functie uitgebreid en bestond deze vanaf dat moment uit een mix van het geven van theorie- en practicumonderwijs.

De belangrijkste verandering in de periode dat ik werk bij de FMW vind ik de verhuizing van de technische studies van Breda naar Den Helder en het opnieuw vormgeven van de Military Engineering-opleiding. Sommige collega's namen daardoor afscheid, gedwongen of vrijwillig. Gelukkig ben ik ben met plezier gebleven.

Hopelijk heb ik, en doe ik dat nog steeds met m'n directe collega's, een prettige leeromgeving gecreëerd voor onze cadetten en adelborsten. Een omgeving waarin een ontspannen sfeer zorgt voor studiemotivatie, waarbij de inhoud tot de verbeelding spreekt en de onderwijsvormen een brug tussen de theoretische wereld van de collegezaal en de praktijk van de operationele eenheid in het veld slaan. De sfeer tussen de studenten en wij als docenten is eigenlijk altijd heel erg goed te noemen. Vandaar ook dat ik jaarlijks, als bedankje voor de leuke samenwerking, met veel plezier een barbecue organiseer voor ons kleine team geniedocenten en onze afstuderende geniecadetten. Dat jongerejaars geniecadetten ook om die barbecue vragen zegt genoeg. Helaas voor hen: eerst de studie, dan de barbecue.. ;-)

Blijvende herinnering

Jaren geleden liep ik een oud-cadet tegen het lijf tijdens een muziekfestival voor de poort van het Kasteel van Breda. Op mijn vraag over hoe het met hem ging kwam een zeer bedrukte "t gaat". Zijn gelaatsuitdrukking illustreerde dat ook. Niet een antwoord dat je verwacht op een zonnige dag met muziek en een biertje. Na een hele serie uitzendingen op rij naar Afghanistan "moest hij volgende maand alweer". Het was duidelijk dat de uitzenddruk en de indringende ervaringen flink hun stempel hadden gedrukt op gesteldheid van deze Genist, de man die een

paar jaar daarvoor die jonge frisse en goedlachse cadet was geweest in mijn collegebanken. Het werd voor mij toen pas tastbaar dat wij als burger- en militaire docenten jonge mensen opleiden die straks soms een erg zware taak te vervullen hebben, en dat we allemaal een belangrijke taak hebben om deze jonge mensen daarvoor klaar te stomen. Reclameslogans, titels van reorganisatieplannen, mission statements enzovoorts proberen die boodschap wel over te brengen, maar deze ervaring maakte het voor mij pas echt duidelijk.

Defensie is soms een vreemde organisatie. We trekken volgens mij allemaal regelmatig onze wenkbrauwen op, raken regelmatig gefrustreerd door ongewenste veranderingen en soms gebrekkige infrastructuur of financiering. Desondanks denk ik dat we ons in bevoorrechte positie bevinden. We hebben bijvoorbeeld in vergelijking met civiele universiteiten erg kleine klassen, hetgeen echt contact met de studenten mogelijk maakt. We hebben te maken met leuke, enthousiaste jonge mensen die we mogen voorbereiden op hun werkbare leven. Daarbij hebben we een leuke club mensen die dat mogelijk maakt. We hebben daarnaast veel vrijheid bij het invullen van onze functies. Het zijn zaken waarvan ik moet toegeven dat ik daar soms echt bewust bij stil moet staan om het weer te beseffen en te waarderen.

Studenten bij het practicum-onderwijs

cartoon (15 jaar FMW) volgt

Twee voormalig studentleden faculteitsbestuur geven hun mening

Wouter, 29 jaar is marine officier. “In 2009 ben ik begonnen met de lange officiersopleiding aan het Koninklijk Instituut voor de Marine. Daarbij hoorde natuurlijk ook een wetenschappelijke opleiding die begon op de FMW in Den Helder. Het was super leuk om het academische af te wisselen met de militaire opleiding en het leven intern op de kazerne. De studie die ik gevolgd heb is Militaire Bedrijfswetenschappen, waarbij ik begin 2012 moest verhuizen van Den Helder naar Breda. In 2014 mocht ik de bachelor afronden waarna ik nog een jaar een master heb gevolgd aan de VU.

Toen begon het eigenlijk pas en ben ik gaan varen bij de onderzeedienst”. “Vorig jaar kreeg ik de mogelijkheid om wederom te studeren aan de FMW maar nu voor de Master Military Strategic Studies. Het is leuk om de studie te combineren met m’n functie zodat je de academische diepgang behoudt in combinatie met de waan van de dag uit de praktijk”.

Luke, 24 jaar is net afgestudeerd aan de FMW en de KMA. “In september 2016 ben ik begonnen met de opleiding tot officier logistiek voor de Koninklijke Luchtmacht en het avontuur van de studie begon voor mij in januari 2017. Hierbij heb ik de studie Militaire Bedrijfswetenschappen gevolgd. Kortgezegd: ik sta nog maar aan het begin van mijn loopbaan en carrière bij Defensie”.

Op de vraag ‘wat vind je zelf het belangrijkste dat je hebt bijgedragen aan de opleiding en vorming van adelborsten, cadetten en overige studenten?’ zegt Wouter: “Ik vond het erg leuk en leerzaam om als studentlid van het Faculteitsbestuur de mensen uit het bestuur bewust te blijven houden van het perspectief van de (militaire) studenten in de beslissingen die op dat niveau worden gemaakt”. Luke noemt “Ik ben in mijn tweede studiejaar toegetreden als studentlid tot de opleidingscommissie MBW. Vanuit die functie ben ik overgestapt naar het Faculteitsbestuur en heb ik daarbij getracht de bestaande problemen vanuit de optiek van de cadetten en adelborsten aan te kaarten. Hierbij ging het vooral om de afstemming tussen de onderwijsprogramma’s van de militaire opleidingen en de FMW. Enerzijds sprak de KMA verwachtingen uit en gaf opdrachten uit tijdens studieperiodes en anderzijds golden verplichtingen in deze periodes vanuit de FMW. Mede door mijn inbreng is het gelukt om verschillende afstemmingsproblemen op te lossen”.

De grootste uitdaging die beiden ervaren hebben is echt verschillend. Luke: “Het afronden van de scriptie was mijn grootste uitdaging. Ik kan goed en gemakkelijk leren, maar het doen van onderzoek bleek voor mij erg lastig. Gelukkig heb ik ontzettend goede begeleiding gehad en heb ik de scriptie kunnen afronden”. Wouter kende andere uitdagingen: “De grootste uitdaging was om na een avond stappen in de stad de volgende ochtend weer fris op appel te staan... Breda is veel te gezellig!”

Zowel Wouter als Luke kijken terug op een leuke studieperiode. Wouter: “Ik heb tijdens mijn opleiding de unieke kans gekregen om met een soort expeditie reis naar Spitsbergen mee te gaan. Dit was zo onbeschrijflijk mooi, maar ik heb daar tevens heel veel geleerd over leidinggeven. Deze ervaring zal ik altijd bij me blijven dragen”. En Luke geeft aan dat hij als studentlid FB heel bijzonder vond om als student, bij openingen van het academisch jaar, deel te hebben mogen nemen aan het cortège. “Als studentlid van het Faculteitsbestuur vond ik dat een mooie ervaring, mede omdat het niet iets is dat iedereen mee kan maken!” en “Als student ben ik erg dankbaar voor de kansen die ik heb gehad binnen het OC MBW en het FB binnen de FMW. Deze functies hebben mij een kijkje gegeven in de geheel andere kant die je als student normaal niet ziet. Om vanaf die plek geheel andere processen mee te kunnen maken heb ik als zeer leerzaam ervaren en dat zou ik zonder twijfel opnieuw hebben willen doen”. Wouter voegt toe: “Ik heb een hele leerzame maar ook leuke tijd gehad tijdens de initiële opleiding aan de NLDA, helemaal de combinatie van afwisseling tussen theorie en praktijk zou ik iedereen aanraden!”

Tot slot zegt Luke: “Ik hoop dat de FMW nog vele jaren door kan gaan met het goede functioneren zoals dat nu gebeurt. Dat is naar mijn mening zeker mogelijk gezien de getoonde adaptiviteit in het omschakelen van fysiek onderwijs naar afstandsonderwijs vanwege de coronacrisis”.

Interview met Anton Scheele

Op 11 augustus 1976 kwam Anton Scheele als adelborst voor de zeedienst op bij het KIM in Den Helder. Na de opleiding heeft hij als wachtofficier gevaren aan boord van fregatten en hydrografische opnemingsvaartuigen. In 1984 ronde hij de CCO/NAGIO opleiding af, waarna hij twee jaar als navigatieofficier op Hr. Ms. Van Galen heeft gevaren. Na een laatste reis van 7 maanden in de Nederlandse Antillen is Anton in november 1986 als docent navigatie op het KIM aangetreden. Van 1987 tot 1993 heeft hij de studies Wis- en Zeevaartkunde en Navigation Technology gevolgd in Amsterdam respectievelijk Nottingham. In 1994 verliet Anton de geüniformeerde krijgsmacht trad hij in burgerdienst bij het KIM. Vanaf 2005 is zijn functie overgegaan naar de FMW waar Anton Universitair Docent Optimalisatie Operationele Processen is.

Zorg dat de soldaat blijft denken en de wetenschapper soldaat blijft.

Anton is als docent bekend bij veel marine officieren. Niet alleen door het onderwijs bij de faculteit maar ook door het vaktechnisch onderwijs (VTO) dat al jaren door Anton wordt verzorgd. Op de vraag wat hij in de vijftien jaar dat de FMW bestaat de belangrijkste verandering vond zegt hij: “Verreweg de belangrijkste verandering was de oprichting van de FMW zelf. Door de scheiding van wetenschappelijk en beroepsonderwijs kunnen nu beide tot hun recht komen. In het verleden leed de ene vorm van onderwijs meer dan eens onder de andere. We moeten er met elkaar nu wel voor waken dat beide vormen van onderwijs teveel los van elkaar komen te staan. Zorg dat de soldaat blijft denken en de wetenschapper soldaat blijft”.

Over zijn eigen rol als docent/opleider is hij bescheiden: “Het beoordelen of een bijdrage van mijn kant wel of niet belangrijk is geweest voor de FMW of voor de opleiding van adelborsten is lastig en laat ik graag aan anderen over”. Wat hij in zijn rol als docent belangrijk vindt is dat hij bij alle lessen die hij geeft het in eerste instantie belangrijk vindt om zijn kennis op het vakgebied aan hen over te dragen. Maar daarnaast probeert hij adelborsten en cadetten te laten zien dat er meer is in het leven dan alleen navigatie en dat navigatie (of welk vak dan ook) een onderdeel is van een groter geheel. “Vorming vind ik dan ook een essentieel onderdeel van mijn docentschap. Niet voor niets begin ik een les een enkele keer met een spreuk. De eerste les in het VTO begin ik stevast met: “Gebrek aan parate kennis leidt tot vaag gepraat”. Vaag gepraat tijdens militaire (en veel andere) operaties is dodelijk. Kennis is dus van levensbelang”.

Een beetje timmerman is ook niet bang voor zijn hamer of zaag.

Als adelborst vond Anton het volgen van de lessen wis- en natuurkunde en aanverwante vakken zijn grootste uitdaging. “Met mijn alfa-achtergrond had ik een grote achterstand en liep ik drie jaren lang vrijwel constant achter de natuurwetenschappelijke feiten aan”. Nu ziet hij het als een belangrijke uitdaging om juist zijn studenten te motiveren voor deze vakken. “Het voordeel voor nu is dat ik me nog steeds heel goed kan voorstellen hoe een hedendaagse adelborst of cadet zich in vergelijkbare omstandigheden voelt. Ik probeer daarom mijn lessen zodanig in te richten dat adelborsten en cadetten hun vrees overwinnen zodat ze wis- en natuurkunde ook in het leven van alledag kunnen gebruiken. Een beetje timmerman is ook niet bang voor zijn hamer of zaag”.

Wat mij het meeste bij zal blijven van mijn werken bij Defensie is het overlijden van collega's waar je soms jarenlang nauw mee hebt samengewerkt. Dat maakt altijd een diepe en langdurige indruk. “Een aantal keren betrof het een plotseling overlijden van collega's, een aantal keren een overlijden na een (lange) periode van ziekte, maar in alle gevallen bepaalde (en bepaalt) het voor mij de betrekkelijkheid van het aardse leven en de broosheid van ons bestaan. In deze coronatijd worden we daar als kwetsbare mensen weer eens extra op gewezen”.

Anton ziet voor de toekomst van de FMW legio kansen, maar hij wijst er op dat de FMW dan wel sterk verankerd moet blijven in de krijgsmacht. “Daarom is het mijn wens, dat de banden tussen de FMW en het KIM en de KMA (nog meer) verstevigd worden”.

Anton merkt op dat in de loop der jaren de afstand tussen de leiding en de werkvloer steeds groter is geworden; de oprichting van de FMW heeft daaraan ook bijgedragen. In het verleden was het KIM een platte organisatie, waarbij er zeer korte lijnen waren tussen docenten en de VOKIM. “Mijn ervaring is dat de meeste VOKIMS redelijk toegankelijk waren. Sommigen liepen zo af en toe door de gebouwen en stelden zich persoonlijk op de hoogte van het wel en wee. Een enkele keer bezocht een VOKIM (al dan niet aangekondigd) een les. Zonder het verleden te verheerlijken en beseffend, dat de fysieke afstand tussen Breda en Den Helder er geen goed aan doet, moet me toch van het hart, dat ik deze vorm van belangstelling van de leiding mis”.

Introduceer nieuwe docenten in dit mooie bedrijf en laat hun zien waarom het KIM en de KMA bestaan

De laatste jaren zijn veel nieuwe collega's vanuit de burgermaatschappij in dienst getreden bij de FMW en dus bij het bijzondere bedrijf dat krijgsmacht heet. Anton geeft de tip om nieuwe docenten goed te introduceren in dit mooie bedrijf en hun te laten zien waarom het KIM en de KMA bestaan. “Ik geef de suggestie mee hen zo snel mogelijk met een eenheid van de KL het veld in te laten gaan, met een schip van de KM de zee op te sturen, mee te laten lopen met de KMar op (bijvoorbeeld) Schiphol of een oefening met een eenheid van de KLu bij te wonen”.

Koen Smetsers: van cadet tot docent FMW

In 2004 ben ik als lang-model cadet opgekomen op de Koninklijke Militaire Academie en ben ik begonnen met de bachelor Militaire Bedrijfs- en Bestuurswetenschappen aan de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW). Op de foto is te zien dat ik in 2008 mijn bachelordiploma krijg overhandigd.

Diploma-uitreiking 2008

Nu, bijna 12 jaar later, werk ik op de FMW als docent. Ik had als cadet nooit gedacht dat ik na mijn afstuderen ooit zou gaan werken op de FMW. Ik wilde vooral paraat, op oefening en uitzending, leiding geven, etc.

Na de KMA ben ik dan ook als pelotonscommandant van een geneeskundige eenheid terecht gekomen bij 13 Infanteriebataljon van de Luchtmobiele Brigade. Na het behalen van mijn rode baret ben ik met deze eenheid op uitzending geweest in Uruzgan, Afghanistan. Dit was één van mijn hoogtepunten uit mijn militaire loopbaan.

Koen tijdens zijn uitzending in Uruzgan

Het beviel me zo goed bij 13 Infanteriebataljon dat ik in 2011 de mogelijkheid kreeg om te gaan werken als stafofficier bij de sectie 4. Vanwege alle uitzendingen, oefeningen, waarneming van hoofd sectie 4, was dit een zeer drukke maar vooral leerzame en leuke periode. Tijdens deze twee functies dacht ik vaak met veel plezier terug aan mijn studietijd aan de FMW en had ik gewild dat ik bij sommige lessen beter had opgelet. De studie leek relevanter dan dat ik vroeger als cadet had verwacht. Veel problemen waar ik paraat tegen aan liep, waren van bedrijfskundige aard. Had ik nou maar beter opgelet bij cursussen zoals projectmanagement, management control, verandermanagement, HRM, communicatieve vaardigheden, etc. Ik kreeg er echt allemaal mee te maken. Ik merkte bij mezelf dat ik me hier verder in wilde verdiepen.

Ik ben net als veel jaargenoten een master gaan volgen. Ik was steeds meer op zoek naar intellectuele uitdaging en daarnaast leek het mij erg interessant om kennis over te dragen aan cadetten. Van het één kwam het ander en in 2014 werd ik militair docent op de FMW. Omdat ik dit werk erg leuk en belangrijk vind heb ik besloten dat ik langer wilde blijven bij de FMW.

Ondanks dat ik het lastig vond om het militaire pak uit te doen, ben ik daarom in 2019 als burger docent en programmacoördinator gaan werken op de FMW. Hier werk ik tot op heden met veel plezier.

Er zijn drie belangrijke veranderingen die ik ervaren heb tijdens de periode dat ik gestudeerd en gewerkt heb bij de FMW. Ten eerste is het aantal opleidingsvarianten veranderd. In 2004 had bijna elke wapen of dienstvak een aparte opleidingsvariant of minor. Zo studeerde ik als cadet van de geneeskundige dienst een jaar lang aan de Erasmus Universiteit. De bachelor Militaire Bedrijfswetenschappen (MBW) is wat dat betreft meer generiek geworden. Daarentegen heeft de FMW wel een aantal masters ontwikkeld die er vroeger niet waren. Een voorbeeld hiervan is de master Compliance and Integrity in International Military Trade, waarvan ik nu programmacoördinator ben.

De tweede grote verandering is dat de FMW in mijn ogen professioneler is geworden. Ik denk dat dit een gevolg is van de vele accreditaties die de FMW heeft doorlopen en de lessons learned die we in de loop der jaren hebben opgedaan.

De derde verandering is meer van persoonlijke aard. Vroeger was ik student aan de FMW en momenteel ben ik docent van de FMW. Mijn toenmalige docenten zijn nu mijn collega's. Dit was in het begin even wennen. Hierdoor ben ik wel gaan inzien dat de huidige cadetten en adelborsten zowel student maar ook (toekomstig) collega zijn. We werken immers voor hetzelfde bedrijf. Doordat ik zelf ook cadet ben geweest, herken ik mezelf vaak in cadetten; bijvoorbeeld als ze op vrijdagochtend brak in de klas zitten nadat ze donderdagavond zijn gaan stappen 😊

Koen tijdens zijn co-tijd (KMA), 2004

Wat mij het meeste bijgebleven is van mijn studieperiode bij de FMW zijn de lessen Engels: vooral de lessen waarin ik moest presenteren. Mijn Engelse spreekvaardigheid en vocabulaire was niet zo goed. Dit probeerde ik te compenseren door zo goed mogelijk te presenteren. Ik kreeg gelukkig wel een voldoende maar ik kan me de feedback van de medestudenten en docenten nog goed herinneren. Toevallig had ik het hier laatst nog over met mijn collega Jurgen Gruson van het talentcentrum, destijds mijn docent, die zich dit ook nog goed kon herinneren.

Mijn belangrijkste bijdrage in de opleiding en vorming van onze studenten zie ik in mijn dagelijkse contact met hen. Dat kan in vele rollen: docent, collega, mentor, adviseur of gewoon als mens. Wat het werken bij de FMW zo leuk maakt zijn vooral de collega's en studenten en toen ik zelf nog cadet was mijn mede cadetten. De onderlinge collegialiteit, humor, etc. maakt het studeren en werken aan de FMW heel plezierig.

Wist u dat.....

De FMW drie geaccrediteerde wetenschappelijke bacheloropleidingen verzorgt en dat in 2019 464 adelborsten, cadetten en studenten deze bacheloropleiding volgden?

Dat er jaarlijks ca. 125 bachelordiploma's uitgereikt worden ?

De FMW 4 geaccrediteerde wetenschappelijke masteropleidingen verzorgt en dat in 2019 225 studenten één van deze masters (of toelatingsprogramma's tot de masters) volgden?

Dat het symbool voor de bacheloropleidingen The Thinking Soldier is en voor de master Military Strategic Studies (MSS) Pallas Athene?

Dat de master MSS een alumni vereniging heeft die de naam draagt van Pallas Athene?

Dat prof. dr. Myriame Bollen en CDRE prof. dr. Frans Osinga bij de start van de master in februari 2013 een Ereteken voor Verdienste in goud hebben gekregen van de Secretaris-generaal van Defensie Erik Akerboom voor het ontwikkelen van de master MSS?

Dat het Ereteken voor Verdienste wordt uitgereikt aan iemand die een uitzonderlijke prestatie heeft geleverd dan wel zich op uitzonderlijke wijze verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse krijgsmacht.

Dat één van de masters die de FMW verzorgt een Europese Joint master is waaraan studenten uit meer dan 20 landen deelnemen?

Dat deze master vaak Frontex-master genoemd wordt, maar dat de officiële naam European Joint Masters' in Strategic Border Management (EJMSBM) is?

Dat deze master in 2014 geaccrediteerd is en dat de visitatie t.b.v. de heraccreditatie in 2020 opnieuw in Nederland zal plaatsvinden?

Accreditatie master EJMSBM, Amsterdam 2014

Dat de technologische master Military Technology, Processes and Systems (MTPS) in 2017 met een echt startschot van start ging?

Opening master MTPS door C-DOSCO, september 2017

Er inmiddels ook een pre-master MTPS gestart is en dat de eerste diploma's van de master MTPS inmiddels uitgereikt zijn?

Dat de FMW een prijs heeft voor mensen die telkens ‘het wiel opnieuw uitvinden’?

Wiel Opnieuw Uitvinden Trofee

Dat prof. dr. Terry Gill bij zijn afscheid door de burgemeester van Breda geridderd werd?

Dat in 2018 een van de FMW promovendi, Jelle van Haaster uitverkoren werd als Jonge Ambtenaar van het jaar?

Reservist ritmeester Jelle van Haaster van de Nederlandse Defensie Academie is Jonge Ambtenaar van het Jaar 2018. De Researcher cyber werd gisteravond gekozen tijdens de verkiezing in Rotterdam. Hij won de wisseltrofee en 2 opleidingen. De jury koos Jelle van Haaster unaniem.

Dat de FMW stands heeft op verschillende beurzen?

NIDV beurs, 2011

Innovation in Defence, 2019

Dat er in de reorganisatieperiode een stripboekje uitgegeven is met de naam ‘Iemke en Siemke’?

U sinds juni 2018 voor informatie over het militair-wetenschappelijke onderzoek van de FMW terecht kunt op www.faculteitmilitairewetenschappen.nl

De FMW een eigen logo heeft en sommigen deze erg mooi vinden, maar anderen juist niet.....

De FMW een eigen lied heeft (gemaakt door alumni van de FMW)?

John Denver - Country Roads	Faculteit 't is net thuis
Almost heaven, West Virginia, Blue ridge mountain, Shenandoah river, Life is old there, older than the trees, Younger than the mountains, growing like a breeze	Al die cadetten, adelborsten, We leiden hen op, tot echte officieren. Eerst de basis, dan nog heel veel meer, Een schop onder de kont, hebben ze verdiend
Country roads, take me home To the place I belong, West Virginia, Mountain mamma, take me home Country roads	Faculteit, 't is net thuis In Breda, NLDA, Veel Onderzoeken En lesgeven, 't is net thuis De Faculteit
All my memories, gather round her Miner's lady, stranger to blue water Dark and dusty, painted on the sky Misty taste of moonshine, teardrops in my eye	Ver uit de stad, in het Delprat, Lunchen half 12, allen naar de Trip, Koffie en thee, uit de automaat Smaakt naar slootwater, we blijven toch verslaafd.
Country roads, take me home To the place I belong, West Virginia, Mountain mamma, take me home Country roads	Faculteit, 't is net thuis In Breda, NLDA, Veel Onderzoeken En lesgeven, 't is net thuis De Faculteit
I hear her voice in the morning hour she calls me Radio reminds me of my home far away Driving down the road I get a feeling That I should have been home yesterday, yesterday	Iedereen werkt samen, burger en militair, KW, MBW, MS&T, door elkaar, Kennis is macht, karakter is meer, maar vrijdag werken we thuis, ja thuis.
Country roads, take me home To the place I belong, West Virginia, Mountain mamma, take me home Country roads	Faculteit, 't is net thuis In Breda, NLDA, Veel Onderzoeken En lesgeven, 't is net thuis De Faculteit

AFKO-LIJST (ofwel Afkortingenlijst) door de jaren heen

Een greep uit de lange lijst van afkortingen die het Ministerie van Defensie rijk is of gebruikt vanwege samenwerking (en wat van 'buiten')

ACIL	Amsterdam Center for International Law
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
ASIFU	All Sources Information Fusion Unit
BST	Border Security Team
C2	Command and Control
C4I	Command, Control, Communications, Computers and Intelligence
CDS	Commandant der Strijdkrachten (of Chef Defensiestaf)
CIIMT	Compliance and Integrity in International Military Trade
CLAS	Commando Landstrijdkrachten
CLSK	Commando Luchstrijdkrachten
CZSK	Commando Zeestrijdkrachten
CRM	Crew Resource Management
CSA	Chief Scientific Advisor
DJZ	Dienst Juridische Zaken
DKIP	Defensie Kennis & Innovatie Plan
DMO	Defensie Materieel Organisatie
DOKM	Doorontwikkeling Krijgsmacht
ECLD	Expertisecentrum Leiderschap Defensie
EJMSBM	European Joint Masters' in Strategic Border Management
ERGOMAS	European Research Group on Military and Society
ERP	Enterprise Resource Planning
FMW	Faculteit Militaire Wetenschappen
Frontex	European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Border of the Member States of the European Union
HDB	Hoofddirectie Beleid
HFM	Human Factors and Medicine
IAEA	International Atomic Energy Agency
IAFIE	International Association for Intelligence Education
IDF	Israel Defence Forces
IDL	Instituut Defensie Leergangen
IIHL	International Institute of Humanitarian Law

IMM-EKF	Interacting Multiple Model-Extended Kalman Filter	NLDA	Nederlandse Defensie Academie
INTSUM	Intelligence Summary	NLR	Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum
ISAF	International Security Assistance Force	ORF	Observer Research Foundation
ITAR	International Traffic in Arms Regulation	PDEng	Professional Doctorate in Engineering
IV	Inlichtingen en Veiligheid	PIQ	Priority Intelligence Question
JMAC	Joint Mission Analysis Centre	QANU	Quality Assurance Netherlands Universities
JSCU	Joint Sigint Cyber Unit	RA	Register Accountant
K&I	Kennis & Innovatie	RC	Register Controller
KIM	Koninklijk Instituut voor de Marine	RO	Register Operational-auditor
KIVI	Koninklijk Instituut Van Ingenieurs	SAP	Systemen, Applicaties en Producten
KL	Koninklijke Landmacht	SB	Stichtingsbestuur
KLU	Koninklijke Luchtmacht	SE	Systems Engineering
KM	Koninklijke Marine	SKIA	Strategische Kennis en Innovatie Agenda
KMAR	Koninklijke Marechaussee	SPSS	Statistical Package for Social Sciences
KMA	Koninklijke Militaire Academie	SRO	Strategic Research Orientation
KNVTS	Koninklijke Nederlandse Vereniging van Technici op Scheepvaartgebied	SWOON	Stichting Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek NLDA
KVBK	Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap	TCD	Talencentrum Defensie
KVMO	Koninklijke Vereniging voor Marine Officieren	TFU	Task Force Uruzgan
KW	Krijgswetenschappen	TNO	Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie	TOOLS4LCM	Quantative Tools for Life Cycle Management
LACMO	Law of Armed Conflict and Military Operations	UAV	Unmanned Aerial Vehicle
LACPO	Law of Armed Conflict and Peace Operations	VME	Verdiepingscursus Militaire Ethiek
LCB	Logistics Community Brabant	WAR	Wetenschappelijke Advies Raad
LCM	Life Cycle Management	WCM	World Class Maintenance
LOA	Levels of Automation	WHW	Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek
MADESI	Maintenance Decision Support and Simulation	WIV	Wet op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten
MARIN	Maritime Research Institute Netherlands	ZER	Zelfevaluatie rapport
MBW	Militaire Bedrijfswetenschappen		
MCDC	Multinational Capability Development Campaign		
MIVD	Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst		
MIO	Maritieme Interceptie Operaties		
MSS	Military Strategic Studies		
MS&T	Militaire Systemen en Technologie		
MTPS	Military Technology Processes and Systems		
NCO	Network Centric Operations		
NEON	Netwerk Ethiek Ondersteuning		
NGO	Non-Governmental Organisation		
NIDV	Nederlandse Industriebeurs voor Defensie en Veiligheid		
NIMH	Nederlands Instituut voor Militaire Historie		
NL ARMS	Netherlands Annual Review of Military Studies		

